

Հ Ի Մ Ն Ա Վ Ո Ր ՈՒ Մ Ն Ե Ր

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ 2016 ԹՎԱԿԱՆԻ
 ԳԵՐԱԿԱ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ

NN ը/կ	Հիմնավորումներ
Հայաստանի Հանրապետության էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարություն	
1.	<p>Տարածաշրջանային ինտեգրման ապահովման վերաբերյալ</p> <p>1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)</p> <p>Նոր էլեկտրահաղորդման գծերի կառուցման նպատակը Վրաստանի և Իրանի էներգահամակարգերի հետ կայուն աշխատանքի ապահովումն է՝ նպատակ ունենալով բոլոր երեք երկրների էներգահամակարգերի համատեղ աշխատանքը զուգահեռ ռեժիմում: Հայաստան-Վրաստան 400 կՎ լարմամբ էլեկտրահաղորդման օդային գծի կառուցմամբ զգալիորեն կխթանվի էներգետիկայի բնագավառում տարածաշրջանային հյուսիս-հարավ (ՌԴ-Վրաստան-ՀՀ-ԻԻՀ) փոխշահավետ համագործակցության զարգացումը: Իրան-Հայաստան 400 կՎ լարմամբ երկշղթա էլեկտրահաղորդման գծի կառուցումը նպատակաուղղված է գազ-էլեկտրաէներգիայի դիմաց ծրագրով հայկական կողմի ստանձնած պարտավորությունների կատարման ապահովմանը, ինչպես նաև տարածաշրջանային համագործակցության զարգացմանը:</p> <p>2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը</p> <p>Նոր էլեկտրահաղորդման գծերի կառուցմամբ նկատելիորեն կբարելավվի ծառայության որակը, զգալիորեն կխթանվի էներգետիկայի բնագավառում տարածաշրջանային փոխշահավետ համագործակցության զարգացումը, ինչպես նաև կստեղծվի նախապայման՝ ԱՊՀ երկրների էլեկտրաէներգետիկ համակարգի հետ զուգահեռ աշխատանք կազմակերպելու համար: Արդյունքում Հայաստան-Վրաստան էլեկտրաէներգիայի փոխանակման հզորությունը ներկայիս 200 ՄՎտ-ից վերջնական փուլում կհասցվի 1050 ՄՎտ-ի, իսկ Իրան-Հայաստան էլեկտրաէներգիայի փոխանակման հզորությունը ներկայիս 300 ՄՎտ-ից կհասցվի 1000-1200 ՄՎտ-ի:</p>
2.	<p>Հայկական ԱԷԿ-ի N 2 էներգաբլոկի շահագործման նախագծային ժամկետի երկարաձգման աշխատանքների իրականացման վերաբերյալ</p> <p>1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)</p> <p>Հայկական ԱԷԿ-ի անվտանգ շահագործումն ապահովելու նպատակով ՀՀ կառավարությունը 2014 թ. մարտի 27-ի N 12 արձանագրային որոշման 11-րդ կետով հավանություն է տվել «Հայկական ատոմային էլեկտրակայան» ՓԲԸ-ի երկրորդ էներգաբլոկի շահագործման նախագծային ժամկետի երկարաձգման ծրագրին, որի համաձայն կիրականացվեն Հայկական ԱԷԿ-ի N 2 էներգաբլոկի սարքավորումների և շինու-</p>

	<p>թյունների համալիր գնմանն ու մնացորդային ռեսուրսի գնահատման աշխատանքները և կսկսվեն Հայկական ԱԷԿ-ի N 2 էներգարկի լրացուցիչ ժամկետում շահագործման նախապատրաստական աշխատանքները:</p> <p>2015 թ. մայիսի 12-ին ուժի մեջ են մտել Հայաստանի Հանրապետության կառավարության և Ռուսաստանի Դաշնության կառավարության միջև ստորագրված Հայկական ատոմային էլեկտրակայանի N 2 էներգարկի շահագործման ժամկետի երկարաձգման հարցում համագործակցության մասին և Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ատոմային էլեկտրակայանի շահագործման ժամկետի երկարաձգման աշխատանքների ֆինանսավորման համար Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանը պետական արտահանման վարկ տրամադրելու մասին համաձայնագրերը:</p> <p>2016 թ. ընթացքում կիրականացվեն Հայկական ԱԷԿ-ի N 2 էներգարկի շահագործման նախագծային ժամկետի երկարաձգման ծրագրի առաջին փուլի (սարքավորումների, համակարգերի և շինությունների համալիր գնմանն ու մնացորդային ռեսուրսի գնահատման) աշխատանքները՝ ըստ աշխատանքային ժամանակացույցի:</p> <p>2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը</p> <p>Հայկական ԱԷԿ-ի N 2 էներգարկի սարքավորումների, համակարգերի և շինությունների համալիր գնմանն ու մնացորդային ռեսուրսի գնահատման աշխատանքների արդյունքում կմշակվեն իրականացվող աշխատանքների պլան-ժամանակացույցը, Հայկական ԱԷԿ-ի N 2 էներգարկի անվտանգության բարձրացման միջոցառումների և համապատասխան սարքավորումների փոխարինման ցանկերը:</p>
<p>3.</p>	<p>Վերականգնվող էներգետիկայի ընդլայնման ծրագրի շրջանակում երկրաջերմային ծրագրի նախապատրաստական աշխատանքների իրականացման վերաբերյալ</p> <p>Կարկառի երկրաջերմային տեղանքում առաջնային էներգակրի պարամետրերի որոշման համար հորատանցքերի հորատման աշխատանքների կատարման կապալառուի ընտրություն և հորատման աշխատանքների մեկնարկ՝ ՀՀ Նախագահի 2015 թվականի հուլիսի 21-ի N ՆՀ-467-Ն հրամանագրով հաստատված՝ «Երկրաջերմային հետախուզական հորատման ծրագիր» դրամաշնորհի համաձայնագրի շրջանակներում:</p> <p>1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)</p> <p>ՀՀ կառավարության 2014 թվականի հուլիսի 31-ի N 836-Ն որոշման հավելվածի 9-րդ կետի և ՀՀ կառավարության 2009 թվականի հուլիսի 16-ի N 818-Ն որոշման 3-րդ կետի պահանջների կատարում:</p> <p>2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը</p> <p>Հորատանցքերի հորատման աշխատանքների կատարման կապալառուի ընտրությունը և հորատման աշխատանքների մեկնարկը ուղղված են Կարկառի երկրաջերմային տեղանքում առաջնային էներգակրի պարամետրերի պատշաճ որոշման ապահովմանը:</p>
<p>4.</p>	<p>«Հանրապետական երկրաբանական ֆոնդ» ՊՈԱԿ-ում առկա տվյալների թվայնացման և հրապարակման վերաբերյալ</p> <p>1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)</p> <p>«Հանրապետական երկրաբանական ֆոնդ» ՊՈԱԿ-ում հավաքագրվող հանրապետության տարածքում կատարված ընդերքի երկրաբանական ուսումնասիրությունները, ինչպես նաև օգտակար հանածոների հանքավայրերի շահագործման ընթացքում ստացված երկրաբանական և այլ տեղեկատվությունը՝ համապատասխան փաստաթղթերի (տեղեկանքների, հաշվետվությունների, գծագրական նյութերի և այլն) տեսքով պահվում են թղթային կրիչների միջոցով, ինչը սահմանափակում է երկրաբանական տեղեկատվության հասանելիությունը հանրության համար:</p>

Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2014 թ. հուլիսի 31-ի N 32 արձանագրային որոշմամբ հավանության արժանացած «Բաց կառավարման գործընկերություն» նախաձեռնության շրջանակներում Հայաստանի Հանրապետության երկրորդ գործողությունների ծրագրի 1-ին կետով նախատեսված «Հանրապետական երկրաբանական ֆոնդ» ՊՈԱԿ-ում առկա տվյալների թվայնացում և հրապարակում» միջոցառման իրականացման նպատակով Հայաստանի Հանրապետության էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարությունը բանակցում է ԱՄՆ-ի միջազգային զարգացման գործակալության (USAID) հետ՝ համապատասխան պայմանագրի կնքման և ֆինանսավորման շուրջ: Բանակցությունների նախնական փուլում ճշգրտվել են պահանջվող աշխատանքների ծավալները, իրականացման ժամկետը և անհրաժեշտ սարքավորումների ցանկը: Ֆինանսավորման վերաբերյալ վերջինիս կողմից ստացվել է առաջարկություն՝ ծրագիրն իրականացնել ԱՄՆ-ի միջազգային զարգացման գործակալության և ՀՀ կառավարության համաֆինանսավորմամբ: ՀՀ կառավարության աշխատակազմի կողմից կազմվել է «Հանրապետական երկրաբանական ֆոնդ» ՊՈԱԿ-ում առկա տվյալների թվայնացում և հրապարակում» միջոցառման իրականացման աշխատանքների նախահաշիվ: Նախնական գնահատմամբ այն կազմել է 429605 ԱՄՆ-ի դոլար, որից 356205 ԱՄՆ-ի դոլարը նախատեսվում է ֆինանսավորել USAID-ի կողմից, իսկ 73400 ԱՄՆ-ի դոլարը՝ ՀՀ կառավարության: Նախահաշիվը ներկայացվել է USAID-ի քննարկմանը:

Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2016 թվականի գերակա խնդիրների կազմում «Հանրապետական երկրաբանական ֆոնդ» ՊՈԱԿ-ում առկա տվյալների թվայնացում և հրապարակում» գերակա խնդրի (5-րդ կետ) նախատեսումը կհանգեցնի ՀՀ 2016 թվականի պետական բյուջեի լրացուցիչ ծախսերի, իսկ ՀՀ կառավարության 2015 թվականի հուլիսի 8-ի N 755-Ն որոշմամբ հաստատված ՀՀ 2016-2018 թվականների պետական միջնաժամկետ ծախսային ծրագրով 2016 թվականի համար նշված միջոցառման գծով միջոցներ նախատեսված չեն եղել, քանի որ Հայաստանի Հանրապետության էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարության և ԱՄՆ-ի միջազգային զարգացման գործակալության հետ համապատասխան պայմանագիր դեռ կնքված չէ, և տրամադրվող գումարի չափը հստակեցված չէ: Նշված պայմանագրի կնքումից հետո, երբ կհստակեցվի ՀՀ պետական բյուջեից հատկացվող գումարի չափը, կներկայացվի բյուջեում կատարվող համապատասխան փոփոխությունը:

2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը

Կրթարելավվի տեղեկատվության դյուրին հասանելիությունը հանրությանը:

Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների նախարարություն

5.

Հարկային վարչարարության կատարելագործման վերաբերյալ

1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)

Հարկային վարչարարության շարունակական բարելավման, հսկողական աշխատանքների արդյունավետության բարձրացման նպատակով կարևորվում են հարկային համակարգի օպտիմալ կառուցվածքի սահմանմանը, համակարգված հարկային հսկողական մեխանիզմների ամբողջական ներդրմանն ուղղված շարունակական քայլերը՝ նպատակ ունենալով ապահովելու հարկային հսկողության հասցեական մոտեցումը:

2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը

Հարկային վարչարարության բարեփոխումների շրջանակում նախատեսվում է սահմանել հարկային համակարգի օպտիմալ կառուցվածք, կատարելագործել հարկային մարմնի կողմից իրականացվող հսկողական մեխանիզմները, մեծացնել կիրառվող հսկողական գործիքների արդյունավետությունը: Արդյունքում կկատարելագործվեն հարկային հսկողության հիման վրա ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով չձևակերպված վարձու աշխատողների հայտնաբերման համար իրականացվող աշխատանքները:

	<p>Միաժամանակ, ամբողջական ծավալով կօգտագործվեն կամերալ ուսումնասիրությունների արդյունքները, և կներդրվի ստուգման ակտերով պարտավորությունների առաջադրման համակարգը, մասնավորապես, ուշադրության կենտրոնում կլինեն շրջանառության հարկ վճարողների գործունեության ռիսկերի գնահատումը, գործարքների փաստաթղթավորման հարցերը:</p>
6.	<p style="text-align: center;">Արդիականացված սահմանային անցակետերի գործարկման վերաբերյալ</p> <p>1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը) Գերակա խնդրի նպատակն է՝</p> <p>1) «Բագրատաշեն», «Գոգավան» և «Բավրա» պետական սահմանային անցումային կետերի ենթակառուցվածքների ու սարքավորումների արդիականացմանը զուգահեռ քաղաքացիների և տնտեսավարող սուբյեկտների համար ապահովել սահմանի կառավարման ոլորտի մարմինների արդյունավետ աշխատանքը և սահմանահատման սահուն գործընթացը.</p> <p>2) ապահովել Հայաստանի Հանրապետությունում մաքսային հսկողության ներքո ապրանքների և տրանսպորտային միջոցների տարանցիկ տեղափոխման, ինչպես նաև ԵԱՏՄ-ի ապրանքների, ԵԱՏՄ-ի անդամ չհանդիսացող երրորդ երկրի տարածքով տարանցիկ տեղափոխման ԵԱՏՄ-ի գործող օրենսդրությանը համապատասխան տվյալների փոխանակման, մաքսային ձևակերպումների, հաշվառման և հսկողության էլեկտրոնային համակարգի ներդրումը:</p> <p>2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը Գերակա խնդրի լուծման արդյունքում ակնկալվում են միջազգային առևտրի խթանում և քաղաքացիների սահուն ու առանց խոչընդոտների սահմանահատման ապահովում: Բացի դրանից, կրարելավվի երկրորդ անցնող միջազգային տրանսպորտային միջանցքների արդյունավետ գործունեությունը, կմեծացվի մաքսային կետերում իրավախախտումների դեմ պայքարի արդյունավետությունը, ինչպես նաև կրարծրացվի Հայաստանի Հանրապետության հեղինակությունն արտերկրում, օտարերկրյա գործարարների և հասարակական կարծիք ձևավորող կառույցների շրջանում:</p> <p>Գերակա խնդրի լուծման արդյունքում հնարավոր կլինի միասնականացնել, դյուրացնել և պարզեցնել պետական սահմանի անցման կետերում գործող սահմանային վերահսկողության և մաքսային հսկողության ընթացակարգերը՝ բացառելու համար գործառույթների կրկնությունները, անհարկի վերահսկողության կամ հսկողության իրականացումը:</p> <p>Ներդրված համակարգի արդյունք է հանդիսանալու դյուրինացված հսկողության մեխանիզմի կիրառումը՝ ապահովելով պետական մարմինների միջև տեղեկատվության փոխանակումը և հաշվետվողականությունը: Համակարգն ապահովելու է բեռն ուղեկցող փաստաթղթերը և տարանցման հայտարարագրերն առաջին անգամ մաքսային մարմին ներկայացնելուց հետո՝ դրանցում ստկա տեղեկատվությունը և ձևավորված հայտարարագրի տվյալները կամ դրանց մի մասն ըստ անհրաժեշտության մաքսային ծառայության այլ գործառնություններում կիրառելու հնարավորությունը:</p> <p>Համակարգի ներդրման արդյունքում հնարավոր է դառնալու մինչև բեռի սահման հասնելը անհրաժեշտ փաստաթղթերն էլեկտրոնային տարբերակով ներկայացնելը, ինչը կհեշտացնի և կարագացնի սահմանային հսկողությունը՝ միաժամանակ հանգեցնելով լրացուցիչ հսկողական գործառույթների վրա ծախսվող մարդկային ու տեխնիկական ռեսուրսների խնայողությանը:</p>
7.	<p style="text-align: center;">Պետական ծախսերի կառավարման արդյունավետության բարձրացման նպատակով ծրագրային բյուջետավորման ներդրման համար իրականացվող բարեփոխումների վերաբերյալ</p> <p>1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը) Գերակա խնդրի նպատակը ՀՀ կառավարության 2014 թվականի մայիսի 19-ի N 511-Ս որոշման հավելվածի (ՀՀ կառավարության գործունեության ծրագիր) «2.2.4. Բյուջետային համակարգ» ենթաբաժնի</p>

հինգերորդ պարբերության երկրորդ ենթակետով ամրագրված «ստեղծվելու են անհրաժեշտ նախադրյալներ լիարժեք ծրագրային բյուջետավորման անցման համար՝ սկսած 2018 թվականից» դրույթի կատարման ապահովումն է:

ՀՀ ֆինանսների նախարարությունը 2005 թվականից նախապատրաստական աշխատանքներ է իրականացնում բյուջետավորման՝ մուտքերի (ծառայությունների մատուցման համար օգտագործվող ռեսուրսների) վրա հիմնված եղանակից արդյունքների վրա հիմնված եղանակին աստիճանական անցման նպատակով անհրաժեշտ պայմանների ստեղծման համար:

Արդյունքում նշված անցումային գործընթացում արդեն ընդգրկվել են բոլոր պետական կառավարման մարմինները: ՀՀ պետական բյուջեների նախագծերը, ավանդական ձևաչափին զուգահեռ, մշակվել են նաև ծրագրային բյուջետավորման պահանջներին համապատասխանող ձևաչափով և ներառվել են համապատասխան տարիների բյուջետային փաստաթղթերում:

ՀՀ 2012 թվականի բյուջետային գործընթացում փորձնական կարգով ներդրվել են ծրագրային բյուջետավորման պահանջներից բխող նոր տարրեր՝ (ա) ՀՀ պետական բյուջեով ծախսային ծրագրեր իրականացնող բոլոր գերատեսչությունների գծով նոր ծրագրային կառուցվածքի և այդ ծրագրերի նոր դասիչների համակարգը, որի համաձայն էլ կազմվել են 2012 թվականի և հետագա տարիների ՀՀ պետական բյուջեների նախագծերը, և (բ) ծրագրերի կառուցվածքի վերափոխման արդյունքում բյուջետային համակարգում շուրջ 860-ի փոխարեն ձևավորվել է 153 ծրագիր:

Բյուջետային տեղեկատվությունն օգտագործողների և հանրության համար առավել հետաքրքրություն ներկայացնող ծրագրերի համար, սկսած 2011 թվականից, ՀՀ ֆինանսների նախարարության առաջնորդությամբ, առանձին գերատեսչություններ փորձարարական կարգով արդեն իսկ կազմել են 35 բյուջետային ծրագրերի նկարագրեր (անձնագրեր): Նշենք, որ բյուջետային ծրագրի նկարագիրը (անձնագիր) մի գործիք է, որը հնարավորություն է տալիս ամփոփելու և ներկայացնելու տվյալ ծրագրի գծով ծախսերի պլանավորման համար անհրաժեշտ բոլոր կարևորագույն ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ցուցանիշներն ու թիրախները:

ՀՀ կառավարության 2014 թվականի դեկտեմբերի 18-ի նիստի N 53 արձանագրային որոշմամբ հաստատվել է բյուջետային ծրագրերի նկարագրերի (անձնագրերի) հետագա կազմման ժամանակացույցը, որի համաձայն կամբողջանա և կստեղծվի 83 բյուջետային ծրագրերի նկարագրերի (անձնագրերի) միասնական համակարգ:

Համաձայն նշված որոշմամբ հաստատված ժամանակացույցի՝ ընթացքի մեջ են համանման ևս 15 անձնագրերի կազմման աշխատանքներ, և 2015 թվականին դրանց թիվը հասել է 50-ի:

2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը

Գերակա խնդրի լուծման արդյունքում ակնկալվում է՝

- 16 գերատեսչության կողմից 2016 թվականին 17 բյուջետային ծրագրի նկարագրերը (անձնագրերը) ներկայացնելը,
- բյուջետային ծրագրերի նկարագրերի (անձնագրերի) կազմման հետ կապված խորհրդատվության տրամադրում համապատասխան գերատեսչություններին:

8. Մեկ հարկային հաշվի ներդրման նախնական աշխատանքների իրականացման վերաբերյալ

1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)

Հնարավորինս պարզեցնել հարկ վճարողների կողմից ՀՀ պետական բյուջեի հանդեպ պարտավորությունների կատարման գործընթացը: Այդ նպատակով առաջարկվում է հարկային պարտավորությունների վճարման համար ներկայումս գործող բազմաթիվ գանձապետական հաշիվների փոխարեն բացել մեկ գանձապետական հաշիվ, որի դեպքում կկարգավորվեն մի շարք խնդիրներ:

2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը

Նախագծերի փաթեթի ընդունմամբ՝

- կրացառվի մեկ հարկատեսակի գծով նախատեսված հաշվի փոխարեն այլ հարկատեսակի համար նախատեսված հաշվին սխալ վճարում կատարելը,
- սխալ վճարումների հետևանքով տույժեր այլևս չեն հաշվարկվի,
- կվերանա մեկ հարկատեսակից այլ հարկատեսակին հաշվանցում կատարելու և դրանից բխող անհրաժեշտ փաստաթղթեր ներկայացնելու անհրաժեշտությունը (դիմումներ ներկայացնելը, եզրակացություններ կազմելը և այլն),
- կկրճատվեն հարկ վճարողների կողմից վճարված գումարների հաշվանցման ու վերադարձման գործող ընթացակարգերը և դրանց համապատասխան պահանջվող թղթատարությունը,
- կվերանա հարկ վճարողների մոտ «գերավճարների» կուտակման հնարավորությունը,
- կկրճատվի հարկային մարմին ներկայացվող հարկային հաշվարկների թիվը (հանվում է ակցիզային հարկի հաշվարկ ներկայացնելու պահանջը),
- եկամտային հարկի և արտոնագրային վճարների գծով ամսական վճարումները կդառնան տարեկան, իսկ հարկային գործակալի կողմից ոչ ռեզիդենտին վճարված եկամուտների գծով պահված (գանձված) շահութահարկի գումարների ամսական վճարումները կդառնան կիսամյակային,
- բոլոր հարկատեսակների և վճարների գծով կնույնականացվեն հարկային հաշվարկներ ներկայացնելու և հարկային պարտավորությունների վճարման ժամկետները,
- կհստակեցվի և կպարզեցվի հարկ վճարողների պարտավորությունների մարման մեխանիզմը,
- ԱԱՀ-ով հարկման ժամանակաշրջանում կուտակված դեբետային մնացորդները հարկ վճարողները կարող են օգտագործել նաև հարկման այլ դաշտում գտնվելու դեպքում,
- կհանվեն տուգանքների՝ օրենքով սահմանված ժամկետներում չվճարման դեպքում դրանց կրկնապատկման դրույթները,
- կհստակեցվի և կպարզեցվի հարկ վճարողների պարտավորությունների մարման մեխանիզմը:

9. Հարկային մարմնում տվյալների մշակման և վերլուծությունների իրականացման գործառնությունների կենտրոնացման, մոնիթորինգի հիման վրա ռիսկերի գնահատման վերաբերյալ

1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)

Գերակա խնդրի սահմանումը պայմանավորված է հարկային համակարգում իրականացվող տվյալների մշակման աշխատանքների կենտրոնացման, համախմբման անհրաժեշտությամբ, ինչը կարևորվում է նաև ռիսկերի կառավարման համակարգի արդյունավետ գործարկման և կիրառության տեսանկյունից: Հարկային մարմնի կողմից շարունակվում է կարևորվել ռիսկերի վերհանման, գնահատման գործիքակազմի արդյունավետ կիրառությունը, ինչը պահանջում է նաև հարկային համակարգում վերլուծությունների իրականացման գործառնությունների կենտրոնացում:

Բացի դրանից, ներկայումս, երբ հարկ վճարողների մասին տեղեկատվությունը հավաքագրվում և մշակվում է էլեկտրոնային եղանակով, խիստ կարևոր է դառնում այդ տեղեկատվության պահպանման հարցը:

Հարկ վճարողների հետ առցանց (online) աշխատելու պարագայում պակաս կարևոր չէ էլեկտրոնային կառավարման համակարգերի անխափան աշխատելու պայմանը, իսկ հնարավոր խափանման դեպքում՝ արագ և ճշգրիտ վերականգնման հարցը:

ՀՀ ֆինանսների նախարարարության տեղեկատվական բազայի դեպքում՝ հավաքագրվող տեղեկատվության զգալի մասը հարկային գաղտնիք է, և անհրաժեշտ է լիովին վերացնել տեղեկատվության արտահոսքի հնարավորությունը:

2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը

Գերակա խնդրի լուծման արդյունքում Երևան և Դիլիջան քաղաքներում կգործարկվեն տվյալների մշակման կենտրոններ: Գործարկված կենտրոնների միջոցով տվյալների մշակման, վերլուծական աշխատանքները կիրականացվեն կենտրոնացված կարգով, միաժամանակ, զգալիորեն կբարելավվեն իրականացված վերլուծությունների հիման վրա ռիսկերի գնահատման աշխատանքները, կբարձրացվի ռիսկերի կառավարման համակարգի արդյունավետությունը:

Բացի դրանից, տեղադրված սերվերների հզորությունները կապահովեն համակարգերի արդյունավետ աշխատանքը: Նախատեսվում է ապահովել աշխատանքների զուգահեռությունը երկու կենտրոնում, ինչը հնարավորություն կտա ցանկացած խափանման դեպքում շարունակելու առցանց աշխատանքը, խափանված մասի վերանորոգումը, տվյալների վերականգնումը: Կենտրոնների միջև առկա տարածությունը կապահովի աշխատանքը նաև հնարավոր աղետների դեպքում: Միջազգային չափանիշներին համապատասխան՝ կապահովվեն նաև տվյալների գաղտնիությունը և պահպանումը:

Հայաստանի Հանրապետության տրանսպորտի և կապի նախարարություն

10.

Հայաստանի Հանրապետության տեղեկատվական անվտանգության տեխնիկական ենթակառուցվածքների շահագործման ապահովման համար տեխնիկական լուծումների մշակման ավարտի վերաբերյալ

1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)

Ներկայացվող առաջարկությունն ուղղված է պատերազմական, արտակարգ և չնախատեսված այլ իրավիճակներում Հայաստանի Հանրապետության տեղեկատվական անվտանգությունն ապահովող տեխնիկական ենթակառուցվածքների ստեղծմանը: Արբանյակային ինտերնետ կապուղին դիտարկվում է որպես այլընտրանք՝ հարևան պետություններից Հայաստանի Հանրապետության տարածք մտնող՝ գոյություն ունեցող մալուխային կապի գծերին, որը նախատեսվում է օգտագործել մալուխային կապի գծերի հնարավոր խափանումների, վնասվածքների կամ արգելափակումների դեպքում, ինչն էլ հնարավորություն կտա շրջանցելու հարևան պետությունները և ինտերնետ կապ հաստատելու անմիջապես արտաքին աշխարհի հետ: 2016 թվականին նախատեսվում է իրականացնել տեղեկատվական անվտանգության տեխնիկական ենթակառուցվածքների շահագործման ապահովման համար տեխնիկական լուծումների մշակման գործընթաց, որոնց համար ֆինանսական միջոցներ չեն պահանջվում:

2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը

2.1. Հայաստանի Հանրապետությունն արտաքին աշխարհին կապող մալուխային կապի գծերի հնարավոր խափանումների, վնասվածքների և արգելափակումների պարագայում պետական գերատեսչությունների ինտերնետ կապն ապահովելու նպատակով առաջարկվում է ստեղծել համապատասխան տեխնիկական ենթակառուցվածք՝ այլընտրանքային արբանյակային ինտերնետ կապուղու համար:

Արբանյակային ինտերնետ կապուղու փորձարկումը հաջողությամբ իրականացվել է «Շանթ-2015» համապետական ռազմավարական հրամանատարաշտաբային գորավարժությունների շրջանակում և արժանացել բարձր գնահատականի:

2.2. Հանրապետության հեռուստատաղիոհաղորդիչ ցանցում կարևոր դեր և ռազմավարական մեծ նշանակություն ունեցող Երևանի հաղորդիչ կենտրոնի՝ շարքից դուրս գալու դեպքում՝ վերջինիս ֆունկցիոնալությունն ապահովելու նպատակով առաջարկվում է ստեղծել շարժական կայան, որի միջոցով ցանկացած պահի հնարավոր կլինի իրականացնել հեռարձակումը՝ ինչպես մայրաքաղաքում, այնպես էլ՝ Արարատյան դաշտավայրի բնակավայրերում՝ ընդգրկելով ՀՀ բնակչության շուրջ 55 տոկոսը: Շարժական կայանը համալրված կլինի ազդանշանների ընդունման, թվայնացման, փաթեթների ձևավորման, եթերային, արբանյակային և ինտերնետ հեռարձակման համապատասխան սարքավորումներով: Շարժական կայանում պետք է նախատեսվեն նաև 15-20 մետր բարձրությամբ արագ տեղակայման կայան, անխափան և ավտոնոմ էլեկտրասնուցման համակարգեր: Շարժական կայանը պետք է ունենա հրատապ ռեպորտաժ պատրաստելու և հաղորդելու հնարավորություն:

2.3. Մարզային որևէ կայանի՝ շարքից դուրս գալու դեպքում՝ տվյալ հեռուստակայանի ընդգրկման գոտում հեռարձակումն ապահովելու համար առաջարկվում է ստեղծել շարժական հաղորդիչ կայան, որը համալրված կլինի արբանյակից ազդանշանի ընդունման և հեռարձակման համար նախատեսված սարքավորումներով, ինչպես նաև ավտոնոմ էլեկտրասնուցման համակարգով և արագ տեղակայման կայանով: Անհրաժեշտության դեպքում շարժական կայանը պետք է տեղադրվի խնդրո առարկա տարածքի որևէ ապահով գերիշխող բարձունքում և իրականացնի հեռարձակումը: Նկատի ունենալով մարզային կայանների մեծ թիվը (շուրջ 200)՝ առաջարկվում է կոմպլեկտավորել երկու նմանատիպ շարժական կայան:

Առաջարկվող տեխնիկական ենթակառուցվածքների ստեղծումը թույլ կտա պատրաստ լինել պատերազմական, արտակարգ և չնախատեսված իրավիճակներում բնակչությանն անխափան տեղեկատվություն հաղորդելուն:

11. **Հեռահաղորդակցության ոլորտում ծառայությունների աշխարհագրության ընդլայնման և նորագույն տեխնոլոգիաների կիրառմամբ առաջարկվող ծառայությունների բազմազանության ու միջազգային չափանիշներին համապատասխան բարձր որակի ապահովման, մասնավորապես, Հայաստանի Հանրապետության տարածքում համացանցի օգտագործման հնարավորությունից օգտվողների մակարդակի աճի (առնվազն 5 տոկոսով) վերաբերյալ**

1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)

ՀՀ կառավարության 2013 թվականի հունվարի 10-ի նիստի N 1 արձանագրության 21-րդ կետով հավանության արժանացած՝ Ինտերնետից օգտվողների թվի հաշվարկի մեթոդիկայի կիրառմամբ Հայաստանի Հանրապետության ամբողջ տարածքում համացանցի օգտագործման հնարավորությունից օգտվողների մակարդակի առնվազն 5 տոկոսով աճի ապահովում:

Ինտերնետից օգտվողների թվի հաշվարկի մեթոդիկան սահմանված է ՀՀ կառավարության 2013 թվականի հունվարի 10-ի նիստի N 1 արձանագրության 21-րդ կետով հավանության արժանացած՝ «Ինտերնետից օգտվողների թվի հաշվարկի մեթոդիկան և ինտերնետից օգտվողների թվի հաշվարկի նպատակով անհրաժեշտ ցուցանիշների տրամադրման կամ հրապարակման պատասխանատու գերատեսչությունների ցանկին հավանություն տալու մասին» արձանագրային որոշմամբ, որտեղ սահմանված են հաշվարկի բանաձևը և պահանջվող ցուցանիշները, որով կատարվում է ինտերնետից օգտվողների թվի հաշվարկը:

Պահանջվող ցուցանիշներն են՝

1) ՀԲԹ (հաշվարկված բնակչության թիվը)՝ հաշվարկվում է 10-74 տարեկան բնակիչների թիվը՝ կիրառելով ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայության կողմից իրականացվող տնային տնտեսությունների հետազոտությամբ հաշվարկված՝ հաշվետու տարվան նախորդող տարվա համար առկա բնակչության թվի գործակիցը.

2) ԲԹ (բնակչության թիվը)՝ ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայության կողմից հրապարակված մշտական բնակչության թվի վերաբերյալ տվյալները.

3) ՖԲԹ (ֆիքսված բաժանորդագրությունների թիվը)՝ հաշվարկվում է ֆիքսված (լարային) ինտերնետ կապի բաժանորդագրությունների ընդհանուր թիվը, որը ներառում է ընդհանուր ֆիքսված (լարային) լայնաշերտ և դայ-ափ (dial-up) բաժանորդագրությունները (վերջին 3 ամսում ակտիվ բաժանորդագրությունները).

4) ԱՇԲԹ (առանձնացված շարժական բաժանորդագրությունների թիվը)՝ հաշվարկվում է առանձնացված շարժական կապով տվյալների փոխանցման ընդհանուր թիվը, որը ներառում է որպես ՅուԷսԲի (USB) մոդեմ (դոնգլ), նաև շարժական կապի ՎայՄաքս (WiMax) բաժանորդագրությունները.

5) ՇԲԲ (շարժական բաժանորդագրությունների քանակը)՝ հաշվարկվում են ստանդարտ շարժական կապի բաժանորդագրությունները՝ լայնաշերտ կապի 256 Մբ/վ և ավելի արագություններով տվյալների հաղորդման միջոցով (վերջին 3 ամսում օգտագործել են նշված ծառայությունը):

Ինտերնետից օգտվողների թվի (ԻՕԹ) հաշվարկը կատարել հետևյալ բանաձևով.

$$\text{ԻՕԹ} = (\text{ՖԲԹ} + 50\% \text{ ԱՇԲԹ} + 10\% \text{ ՇԲԲ}) * \text{ՀԲԹ} + 50\% \text{ ԱՇԲԹ},$$

իսկ մասնաբաժինը՝ հետևյալ բանաձևով.

$$\text{ԻՕԹ} = [(\text{ՖԲԹ} + 50\% \text{ ԱՇԲԹ} + 10\% \text{ ՇԲԲ}) * \text{ՀԲԹ} + 50\% \text{ ԱՇԲԹ}] / \text{ԲԹ} * 100:$$

Միաժամանակ բազային տվյալները հավաքագրվում են յուրաքանչյուր տարվա կամ տվյալ եռամսյակի կտրվածքով:

2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը

ՀՀ ամբողջ տարածքում համացանցի օգտագործման հնարավորությունից օգտվողների մակարդակի աճ:

<p>12.</p>	<p style="text-align: center;">Միասնական երթուղային ցանցի ձևավորման վերաբերյալ</p> <p>1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը) Ներկայումս ոչ բոլոր համայնքներն են ապահովված ընդհանուր օգտագործման տրանսպորտային փոխադրումներով: Նախատեսվում է ուսումնասիրել նման բնագավառներում ուղևորափոխադրումների ծառայությունների մատուցման բացակայության պատճառները և ձեռնարկել միջոցներ՝ առկա խնդիրների վերացման համար:</p> <p>ՀՀ բոլոր բնակավայրերից կանոնավոր ուղևորափոխադրումների կազմակերպման, երթուղային միասնական ցանցի ձևավորման նպատակով տեղում անհրաժեշտ ուսումնասիրություններ իրականացնելու, առկա խնդիրները հայտնաբերելու և արդյունավետ լուծումներ տալու համար կձևավորվեն աշխատանքային խմբեր, որոնք կազմված կլինեն ՀՀ տարածքային կառավարման և արտակարգ իրավիճակների նախարարության ու համապատասխան մարզպետարանների ներկայացուցիչներից: Կիրականացվեն ուղևորահոսքի ուսումնասիրություններ, գործող չվացուցակները և ուղեգծերը կհամապատասխանեցվեն դրանց ծավալներին՝ ընդգրկելով նաև այն համայնքները, որտեղից ներկայումս կանոնավոր ուղևորափոխադրումներ չեն իրականացվում:</p> <p>2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը ՀՀ բնակչության ազատ տեղաշարժման հնարավորության ապահովում</p>
------------	---

Հայաստանի Հանրապետության գյուղատնտեսության նախարարություն

<p>13.</p>	<p style="text-align: center;">Հանրապետության պարենային անվտանգության վիճակի բարելավման վերաբերյալ</p> <p>1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը) Ներկայումս հանրապետությունում առաջնահերթ անհրաժեշտ պարենամթերքի ինքնաբավության մակարդակը՝ էներգետիկ արժեքով գնահատված, կազմում է գրեթե 60 տոկոս: Նշվածի հետ մեկտեղ՝ մի շարք պարենամթերքների ինքնաբավության մակարդակը հանրապետությունում չափազանց ցածր է: Դա հիմնականում վերաբերում է ցորենին, անասնապահական ծագում ունեցող մթերքներին (բացառությամբ մանր եղջերավորների մսի և ձվի): Հետևաբար, պարենային անվտանգության մակարդակի բարձրացումը կարևորագույն գերակա խնդիր է:</p> <p>2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը Կրթարձրանա գյուղատնտեսության բնագավառում տնտեսավարողների՝ բարձր վերարտադրության սերմերով ապահովվածության մակարդակը, որը բուսաբուծական արտադրանքի ծավալների ավելացման և արդյունավետության բարձրացման կարևոր երաշխիքներից մեկն է:</p> <p>Կավելանա գյուղատնտեսական կենդանիների գլխաքանակը, նախադրյալներ կստեղծվեն անասնապահական մթերքների արտադրության ծավալների ավելացման համար:</p> <p>Ձկնաբուծության ճյուղում ՄԱԿ-ի պարենի և գյուղատնտեսության կազմակերպության ֆինանսավորմամբ իրականացվող ժամանակակից տեխնոլոգիաների ներդրման ծրագիրը հնարավորություն կտա ավելացնելու ձկան արտադրության ծավալները:</p> <p>Ձկնաբուծության ճյուղում ժամանակակից տեխնոլոգիաների ներդրումը հնարավորություն կտա ավելացնելու ձկան արտադրության ծավալները:</p> <p>Կիրականացվեն տոհմային և անասնաբուժական աշխատանքների բարելավման միջոցառումներ:</p>
------------	--

	<p>Գյուղատնտեսական կոոպերատիվների ձևավորման և զարգացման միջոցառումների իրականացումը կնպաստի գյուղատնտեսական ռեսուրսների առավել արդյունավետ օգտագործմանը, տնտեսավարողների գործունեության պայմանների բարելավմանը, ընդլայնված վերարտադրության ապահովմանը, գյուղատնտեսական արտադրության և սպասարկումների առավել արդյունավետ կազմակերպմանը:</p>
14.	<p align="center">Անասնապահության մասնագիտացում ունեցող գյուղական համայնքներին տրամադրվող աջակցության ընդլայնման վերաբերյալ</p> <p>1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)</p> <p>Հանրապետության գյուղական համայնքներում լիարժեք չի օգտագործվում առկա ռեսուրսային ներուժը: Դա առաջին հերթին վերաբերում է արտադրական բնական ռեսուրսների՝ արոտների, խոտհարքների անբավարար օգտագործմանը: Վերջինիս հետևանքով ցածր են անասնապահության արդյունավետությունը և անասնապահական տնտեսությունների եկամուտների մակարդակը: Ստեղծված իրավիճակը պահանջում է բնական ռեսուրսների օգտագործման արդյունավետության բարձրացման և անասնապահության արդյունավետ կազմակերպման միջոցառումների շարունակում և դրանցում նոր մարզերի և համայնքների ընդգրկում: Վերջինս հնարավոր է պետական աջակցության ծրագրերով համակարգված քայլերի իրականացման արդյունքում:</p> <p>2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը</p> <p>Կապահովվի գյուղական համայնքների հեռագնա արոտների անցանելիությունը:</p> <p>Հանրապետության մարզերի համայնքներում կիրականացվեն ստեղծված արոտօգտագործողների սպառողական կոոպերատիվների կարողությունների հզորացման միջոցառումներ, կստեղծվեն համապատասխան կադրերով և տեխնիկական միջոցներով հագեցված անասնաբուժական սպասարկման կենտրոններ, կիրականացվեն տոհմային և անասնաբուժական աշխատանքների բարելավման միջոցառումներ:</p> <p>Հանրապետության այլ համայնքների ընդգրկման արդյունքում կընդլայնվի նման ուղղվածություն ունեցող ծրագրերի շրջանակը:</p> <p>Արդյունքում կբարելավվի բնական կերահանդակների օգտագործման վիճակը: Վերջինս կնպաստի անասնապահության արդյունավետության բարձրացմանը, գյուղացիական տնտեսությունների եկամուտների ավելացմանը:</p>
15.	<p align="center">Ձկան և մեղրի մեջ մնացորդային նյութերի հսկողության մոնիթորինգային ծրագրի շարունակման վերաբերյալ</p> <p>1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)</p> <p>Ծրագրի ընդունման անհրաժեշտությունը պայմանավորված է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2014 թվականի հուլիսի 3-ի «Հայաստանի Հանրապետության 2015-2017 թվականների պետական միջնաժամկետ ծախսերի ծրագիրը հաստատելու մասին» N 700-Ն որոշման պահանջի ապահովմամբ, ինչպես նաև ՀՀ կառավարության որոշմամբ հաստատված սննդամթերքի անվտանգության ռազմավարության և դրանից բխող գործողություններով սահմանված տեղական արտադրության մեղրի ու ձկան արտահանման առաջնահերթությամբ և դրան ուղղված գործողությունների կատարման պահանջով:</p> <p>2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը</p> <p>Ծրագրի իրականացումից ակնկալվում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում իրականացնել ձկան և մեղրի մեջ մնացորդային նյութերի հայտնաբերման միջազգային ընդունված հետազոտություններ, բացահայտել Հայաստանի Հանրապետությունում արտադրվող և սպառվող</p>

ձկան և մեղրի մեջ մի շարք նյութերի սահմանային թույլատրելի քանակությունները, դրանց գերազանցումները և չթույլատրված նյութերի կիրառումը, բարձրացնել տեղական արտադրության սննդամթերքի անվտանգության ապահովման ու սննդային գործոնով պայմանավորված, մարդկանց առողջության պաշտպանության մակարդակը, բարելավել վտանգավոր սննդամթերքի հայտնաբերման ներկա իրավիճակը, անմիջականորեն և հիմնավոր բացահայտել վտանգավոր սննդամթերքը, տեղական շուկան ու տեղական սպառողներին ապահովել սննդամթերքի անվտանգության միջազգային ընդունված չափորոշիչներին համապատասխանող սննդամթերքով, ստեղծել ձկան և մեղրի անվտանգ արտադրության ու պետական հսկողության ապահովման միջազգային ընդունելի գործելակերպ, որը կապահովի տեղական սպառողների առողջության պաշտպանությունը սննդային վնասակար և վտանգավոր գործոններից, տեղական արտադրության համար ճանապարհ կրացի դեպի ԵԱՏՄ, եվրոպական և այլ շուկաներ՝ խթանելով տեղական արտադրության ծավալների աճը:

Հայաստանի Հանրապետության Էկոնոմիկայի նախարարություն

16. Տնտեսական աճի ապահովման ներքին հնարավորությունների ընդլայնման վերաբերյալ

1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)

Համաշխարհային տնտեսության աճի՝ վերջին տարիներին նկատվող համեստ ու դեռևս վերականգնողական մակարդակում գտնվող տեմպերը, թերևս, պահպանվելու միտում ունեն, գոնե կարճ ժամկետում, ինչի մասին վկայում են նաև միջազգային տարբեր կառույցների տարբեր հրապարակումներն ու փորձագիտական շրջանակները: Այդ իմաստով համընդհանուր տնտեսական ակտիվության գործում նշանակալի խթանիչ դերակատարում ունեցող՝ արագ զարգացող երկրների ու տարածաշրջանների հետ նույնպես մեծ հույսեր չեն կապում: Հաշվի առնելով Հայաստանի տնտեսության զարգացման առկա սահմանափակումները՝ արտաքին շուկաներում ստեղծված իրավիճակը տևական դառնալու պարագայում կարող է լրջագույն մարտահրավեր լինել՝ տնտեսական աճի ապաստումների իրականացման հեռանկարների առումով:

Նման իրողությունները պահանջում են տնտեսական աճի մոդելի վերաձևակերպում՝ արտահանմանն ուղղված արդյունաբերական զարգացման ու տնտեսության միջազգային մրցունակության բարձրացման նպատակադրումներին զուգահեռ՝ երկրի ներքին հնարավորությունների բացահայտման, մոբիլիզացման ու արդյունավետ իրացման համակարգ կառուցելով: Այս տեսակետից արտադրողականության մակարդակի բարձրացման, տեխնոլոգիական արդիականացման, արտաքին շուկաներում տեղական արտադրանքի մրցունակության բարձրացման քաղաքականության համալիրում կարևորելով պետության դերը՝ ՀՀ կառավարությունը հանդես է գալիս որպես բարենպաստ միջավայրի երաշխավոր, ընդհանուր քաղաքականության պատասխանատու և գործընկեր՝ առաջարկելով շարունակաբար ընդլայնվող աջակցության գործիքակազմ:

Արդյունաբերական զարգացման և տնտեսության արդիականացման առաջնային շարժիչներից են տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտի զարգացումն ու դրա արդյունքների համատարած կիրառումը տնտեսության բոլոր ճյուղերում: ՏՀՏ հասանելիությունը և մատչելիությունը բարձրացնելու, մրցունակ ՏՏ ընկերություններ ու կարողություններ զարգացնելու պետական ծրագրերը կոչված են ապահովելու այդ սպասելիքը: Որպես տնտեսության առավել ճկուն և նորարարություններ յուրացնելու տեսակետից առավել ընկալունակ հատված՝ փոքր և միջին ձեռնարկությունների զարգացմանն ուղղված նպատակային քաղաքականությունը համալրում է գերակա խնդրի լուծմանն առնչվող քայլերի փաթեթը:

Ջրոսաշրջության՝ որպես Հայաստանի համար լուրջ ներուժ ներկայացնող ոլորտի զարգացման տեսլականը հենվում է երկրի պատմամշակութային հարուստ ժառանգության, յուրահատուկ սովորույթների ու ավանդույթների, զբոսաշրջային արդյունքի ժամանակակից բազմաձևությամբ աշխարհին ներկայանալու չիրացված հնարավորությունների վրա: Նպատակ ունենալով համաշխարհային զբոսաշրջային շուկայում Հայաստանի մրցունակության բարձրացման և զբոսաշրջային այցելությունների դինամիկ աճ ապահովելու՝ երկրում զբոսաշրջության ոլորտի հետագա զարգացումն ապահովելու և որպես տնտեսության առանցքային ոլորտ կայացնելու նպատակով կարևորվում են հետևողական ջանքերը՝ ենթակառուցվածքների և տեղական տնտեսության զարգացման ապահովման համար:

2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը

Տնտեսության աճի ներքին հնարավորությունների ընդլայնման նպատակով նախատեսվում է բազմաոլորտ ու համալիր քաղաքականության իրականացմամբ իրագործել նպատակային ծրագրեր, մասնավորապես՝

1) արտահանման վրա հիմնված արդյունաբերական քաղաքականության ռազմավարությամբ նախատեսված ծրագրերի իրականացում.

2) «Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտի խթանման ծառայություններ» 2016 թվականի ծրագրի իրականացում.

3) ՓՄՁ պետական աջակցության 2016 թվականի ծրագրի իրականացում.

4) Համաշխարհային բանկի Տեղական տնտեսության և ենթակառուցվածքների զարգացման վարկային ծրագրի մեկնարկ:

Գերակա խնդրի լուծման արդյունքում ակնկալվում է ոչ միայն առանձին ոլորտների մասով նոր հնարավորությունների ստեղծման ու գործարար ակտիվության խթանման շոշափելի արդյունքներ ունենալ, այլև՝ կայուն հիմքեր ձևավորել հետագայում տնտեսական աճի դրական դինամիկա ունենալու տեսանկյունից:

17. Հայաստանի ներդրումային հեղինակության բարելավման վերաբերյալ

1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)

Վերջին տարիներին Հայաստանում ներդրումները, այդ թվում՝ օտարերկրյա ուղղակի ներդրումները, դրսևորել են տատանողական դինամիկա, մասնավորապես, մինչճգնաժամային շրջանում գրանցվում էր ներդրումների աճ, ինչին հաջորդեց ներդրումների կտրուկ անկումը 2009 թվականի ճգնաժամի ընթացքում, իսկ հետագայում դրսևորվեց անկայուն դինամիկա: Մյուս կողմից, ՀՀ-ում անկախացումից ի վեր, չնայած «բաց դռների» քաղաքականության իրականացմանը, ներդրումային քաղաքականությանն առնչվող գրեթե ոչ մի փաստաթուղթ չի ընդունվել՝ բացառությամբ 1994 թվականին ընդունված «Օտարերկրյա ներդրումների մասին» ՀՀ օրենքի, որը ներկայումս որոշակի վերանայման կարիք ունի: Այս պայմաններում ներդրումների և, հատկապես, ՕՈՒՆ-ի ավելացումը, ներդրումային գործունեության ակտիվացումը, ներդրումային միջավայրի բարելավումն ապահովելու նպատակով խիստ կարևորվում է, և անհրաժեշտ է համապատասխան

տեսլականի ու հստակ գործողությունների ծրագրի առկայություն, ինչը հնարավորություն կընձեռի ունենալու հստակ պատկերացում ներդրումների հետ կապված խնդիրների, դրանց լուծումների և ներդրումային միջավայրի բարելավման միջոցառումների վերաբերյալ: Այդ նպատակով ՀՀ կառավարությունը հաստատել է ՀՀ ներդրումային քաղաքականության հայեցակարգը, որի միջոցառումների ծրագիրը հիմք է հանդիսանալու փուլ առ փուլ լուծելու նշված խնդիրները՝ համապատասխան ռազմավարությունների և միջոցառումների իրականացման միջոցով:

ՀՀ կառավարությունն Ասիական զարգացման բանկի աջակցությամբ նախաձեռնել է «Հայաստան. ներդրումային համաժողով-2016»-ի իրականացումը, որը կնպաստի օտարերկրյա ներդրումների հոսքերի աճին, ինչպես նաև մրցակցային առավելություն ունեցող հայկական արտադրանքների արտահանմանը և կներկայացնի Հայաստանի ներդրումային հնարավորություններն ու գործարար միջավայրի գրավչությունը: Ներդրումային համաժողովը բարենպաստ հարթակ կհանդիսանա անդրազգային կորպորացիաների, ներդրումային կազմակերպությունների, ֆինանսական կառույցների, բանկերի և հայաստանյան հանրային ու մասնավոր հատվածների ղեկավարների միջև հնարավոր արդյունավետ համագործակցություն նախաձեռնելու համար:

Տնտեսության արդիականացման և ներդրումային յուրահատուկ միջավայր ձևավորելու համար մեծապես կարևորվում է երկրի դիրքավորումը տեխնոլոգիական համընդհանուր արժեշղթաներում: Նշված նպատակի իրագործման հենքը գիտության նվաճումները տնտեսության մեջ ներդնելու գործընթացի հաջորդական փուլերի միջև անցումն ապահովելն է, որի համար տնտեսական լուրջ շարժառիթներ ստեղծելու անհրաժեշտություն կա: Գործընթացը երկրի զարգացման քաղաքականության առանցքում դիրքավորմանն է կոչված ազգային համակարգի բաղադրիչների զարգացումը:

2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը

- Հայաստանի գործարար միջավայրի բարելավման միջոցառումների 2016 թվականի ծրագրի իրականացում
- ՀՀ ներդրումային քաղաքականության հայեցակարգի և հայեցակարգից բխող միջոցառումների ժամանակացույցի իրականացում
- Միջազգային ներդրումային ֆորումի անցկացման համար անհրաժեշտ գործընթացների ապահովում
- Ազգային ինովացիոն համակարգի բաղադրիչների զարգացում

**Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր քաղաքացիական ավիացիայի
գլխավոր վարչություն**

**18. Հայաստանի Հանրապետության օդային տարածքում և օդանավակայաններում
քաղաքացիական ավիացիայի միջազգային կազմակերպության (ԻԿԱՕ) բնութագրերի վրա
հիմնված նավիգացիայի (PBN) կոնցեպցիայի ներդրման վերաբերյալ**

Հինք ընդունելով 2010 թվականին կայացած քաղաքացիական ավիացիայի միջազգային կազմակերպության (ԻԿԱՕ)-ի 37-րդ ասամբլեայի A37-11 բանաձևով ընդունված պահանջը և շարունակական արդիականացումը՝ բնութագրերի վրա հիմնված նավիգացիայի (PBN) կոնցեպցիայի ներդրման վերաբերյալ, ինչպես նաև աերոդրոմի շրջանում իրականացվող թռիչքների նավիգացիոն շեղումները նվազեցնելու նպատակով անհրաժեշտություն է առաջացել ապահովելու՝

1) ԻԿԱՕ-ի բնութագրերի վրա հիմնված նավիգացիայի (PBN) կոնցեպցիայի ներդրումը «Շիրակ» աերոդրոմում:

2) «Զվարթնոց» աերոդրոմի ԻԿԱՕ-ի բնութագրերի վրա հիմնված նավիգացիայի (PBN) կոնցեպցիայի վայրէջքային սխեմաների արդիականացումը:

3) ՀՀ օդային տարածքում շրջանային նավիգացիայի (ԱՐՆԱՎ/RNAV) թարմացումը:

ԻԿԱՕ-ի բնութագրերի վրա հիմնված նավիգացիայի (PBN) կոնցեպցիայի ներդրումը «Շիրակ» աերոդրոմում, «Զվարթնոց» աերոդրոմի ԻԿԱՕ-ի բնութագրերի վրա հիմնված նավիգացիայի (PBN) կոնցեպցիայի վայրէջքային սխեմաների արդիականացումը և ՀՀ օդային տարածքում շրջանային նավիգացիայի (ԱՐՆԱՎ/RNAV) թարմացումը նպատակաուղղված են թռիչքների անվտանգության մակարդակի բարձրացմանը:

Գերակա խնդրի լուծումը Հայաստանի Հանրապետությունում կապահովի միջազգային կազմակերպությունների կողմից սահմանված պահանջների համապատասխանեցումը:

Բնութագրերի վրա հիմնված նավիգացիայի (PBN) կոնցեպցիան պարունակում է մի շարք առավելություններ, որոնք թույլ են տալիս՝

1) կոմերցիոն տեսանկյունից ավելացնել թռիչքների արդյունավետությունը՝ նվազեցնելով ճանապարհի երկարությունը երթուղիով և մոտեցման ընթացքում:

2) բարձրացնել արտադրողականությունը՝ նվազեցնելով տարածական բաժանման հետագծերը:

3) բարձրացնել անվտանգության մակարդակը՝ նավիգացիոն ճշգրտության բարձրացմամբ:

4) կատարելագործել ժամանման սխեմաները՝ օդանավակայաններում բոլոր եղանակային պայմաններում և պահպանել խոչընդոտների անցման կարևորագույն բարձրությունների պահանջները՝ օդանավի թռիչքի օպտիմիզացված ուղիների միջոցով:

5) նվազեցնել ուշացումներն օդային տարածքում ու օդանավակայաններում՝ ներդնելով հանգուցային շրջաններում լրացուցիչ զուգահեռ երթուղիներ և լրացուցիչ մեկնման ու ժամանման կետեր:

6) նվազեցնել կարգավարական և թռիչքային անձնակազմերի աշխատանքային ծանրաբեռնվածությունը, քանի որ շրջանային նավիգացիայի ժամանակ օդանավն իրականացնում է թռիչք նախատեսված հետագծով՝ առանց կարգավարի միջամտության:

7) վերացնել անհրաժեշտությունը նոր ժամանման, մեկնման, մոտեցման ընթացակարգերի մշակման, երբ տեղադրվում են նոր նավիգացիոն համակարգեր, որը կապված է էական ծախսերի հետ:

8) նշված կոնցեպցիայի ներդրումն ուղղված է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր քաղաքացիական ավիացիայի գլխավոր վարչության համակարգի «Հայաերոնավիգացիա» փակ բաժնետիրական ընկերության կանոնադրական գործառույթների իրականացման որակի բարձրաց-

մանր և թռիչքների անվտանգության մակարդակի բարելավմանը, որը բխում է ԻԿԱՕ-ի համապատասխան բնութագրերի վրա հիմնված կոնցեպցիայի՝ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ներդրումից:

Այդ աշխատանքներն իրականացվելու են «Հայաերոնավիգացիա» փակ բաժնետիրական ընկերության հաշվին, և ՀՀ պետական բյուջեից որևէ լրացուցիչ ծախսեր չեն պահանջվելու:

ԻԿԱՕ-ի բնութագրերի վրա հիմնված նավիգացիայի (PBN) կոնցեպցիայի ներդրման «Շիրակ» աներողրոմում, «Զվարթնոց» աներողրոմի ԻԿԱՕ-ի բնութագրերի վրա հիմնված նավիգացիայի (PBN) կոնցեպցիայի վայրէջքային սխեմաների արդիականացման և ՀՀ օդային տարածքում շրջանային նավիգացիայի (ԱՐՆԱՎ/RNAV) թարմացման արդյունքում Հայաստանի Հանրապետությունը կհանդիսանա ԻԿԱՕ-ի անդամ առաջին պետություններից մեկը, որն ամբողջովին կհամապատասխանի 37-րդ ասամբլեայի A37-11 բանաձևով ընդունված պահանջներին:

Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման և արտակարգ իրավիճակների նախարարություն

19. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում սեյսմիկ վտանգի գնահատման հուսալիության բարձրացման վերաբերյալ

1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)

Հայաստանում սեյսմիկությունն ունի բարդ պատկեր, որը պայմանավորված է բազմաթիվ ակտիվ բեկվածքների և բլոկների առկայությամբ: Գտնվելով տեկտոնական սալերի բախման գոտում՝ այստեղ անընդհատ տեղի են ունենում լարումների կուտակում և լիցքթափում: Նախապատրաստվելով հնարավոր ուժեղ երկրաշարժի՝ կարելի է արմատապես նվազեցնել նրա ծանր հետևանքները, թույլ չտալ, որ այն վերածվի աղետի: Այս պարագայում սեյսմիկ մշտադիտարկման ապահովումը Հայաստանի սեյսմիկ անվտանգության հիմնախնդիրներից է:

ՀՀ կառավարության 2012 թվականի մարտի 15-ի N 374-Ա որոշմամբ ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայի «Երկրաբանական գիտությունների ինստիտուտ» ՊՈԱԿ-ին ամրացված Գառնիի երկրաֆիզիկայի դիտարանը (ԳԵԴ) հանձնվել է ՀՀ տարածքային կառավարման և արտակարգ իրավիճակների նախարարության «Սեյսմիկ պաշտպանության արևմտյան ծառայություն» ՊՈԱԿ-ին: Գառնիի երկրաֆիզիկական դիտարանի թունելախորշում գրունտի ուժեղ շարժումների լոկալ ցանցի ստեղծումը կնպաստի Գառնիի ակտիվ խզվածքի հատվածում համալիր երկրաբանաերկրաֆիզիկական հետազոտությունների ընդլայնմանը:

Հաշվի առնելով Գառնիի երկրաֆիզիկական դիտարանի թունելախորշի առանձնահատուկ տեղակայվածությունը՝ առաջարկվում է ձեռք բերել 3 ժամանակակից թվային գրունտի ուժեղ շարժումների սարքեր և Գառնիի ակտիվ խզվածքի գոտում գրունտի տատանումների առանձնահատկություններն ուսումնասիրելու համար տեղադրել դիտարանի թունելախորշում՝ հետևյալ բաշխվածությամբ. երկուսը՝ հյուսիսից հարավ ուղղությամբ՝ 200 մ հեռավորության վրա, երրորդը՝ դրանց ուղղահայաց՝ 25 մ հեռավորության վրա:

Սեյսմիկ պաշտպանության ծառայության դիտացանցն արդիականացվելու է ԱՄՆ-ի երկրաբանական ծառայության (համաշխարհային սեյսմոլոգիական ցանցի (GSN) IRIS համակարգի Գառնիի կայանի դոնոր կազմակերպություն), Ռուսաստանի Դաշնության գիտությունների ակադեմիայի երկրաֆիզիկական ծառայության (երկրակեղևի դեֆորմացիաները գրանցող կայանի՝ դեֆորմոգրաֆի դոնոր կազմակերպություն) և Չեխիայի գիտությունների ակադեմիայի լեռնային և կառուցվածքային մեխանիկայի ինստիտուտի (երկրակեղևի թեքվածությունը գրանցող կայանի՝ թեքաչափի դոնոր կազմակերպություն) աջակցությամբ:

	<p>2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը</p> <p>Խնդրի իրականացումը կմեծացնի ստացվող տվյալների ճշտությունը և կբացահայտի անունայ դաշտերի նուրբ փոփոխությունները, որոնք սեյսմիկ վտանգի գնահատման տեսակետից խիստ կարևոր են:</p> <p>Գառնիի երկրաֆիզիկայի դիտարանի վերազինումը հնարավորություն կտա նոր և ավելի հուսալի դիտարկումների հիման վրա գնահատելու ՀՀ տարածքի երկրակեղևի լարվածադեֆորմացիոն վիճակը, ուսումնասիրելու երկրաշարժերի առաջացման մեխանիզմները, անջատելու երկրաշարժերի նախանշանները և, որպես հեռահար կարևորագույն գիտական և սոցիալական խնդիր, կանխատեսելու ուժեղ երկրաշարժերը:</p>
<p>20.</p>	<p>Համայնքների խոշորացման պիլոտային ծրագրերի շարունակականության ապահովման վերաբերյալ</p> <p>1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)</p> <p>2015 թվականին մեկնարկեց համայնքների խոշորացման գործնական փուլը՝ մայիսի 17-ին ՀՀ Լոռու մարզի Թումանյանի, ՀՀ Սյունիքի մարզի Տաթևի, ՀՀ Տավուշի մարզի Դիլիջանի համայնքային փնջերում անցկացվեցին տեղական հանրաքվեներ, որոնց արդյունքները թույլտվեցին ենթադրել, որ անհրաժեշտ է ապահովել համայնքների խոշորացման գործընթացի շարունակականությունը, մասնավորապես, մշակել կիրարկումն ապահովող իրավական ակտերի նախագծեր: ՀՀ տարածքային կառավարման և արտակարգ իրավիճակների նախարարության կողմից մշակվել և ՀՀ կառավարության աշխատակազմ է ներկայացվել «Հայաստանի Հանրապետության վարչատարածքային բաժանման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագծային փաթեթը:</p> <p>2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը</p> <p>2016 թվականին նախատեսվում է շարունակել համայնքների խոշորացման պիլոտային ծրագրերի իրականացումը: Յուրաքանչյուր ծրագրի իրականացման ընթացքում անհրաժեշտություն է առաջանալու մշակելու խոշորացման գործընթացի կիրարկումն ապահովող անհրաժեշտ իրավական ակտեր, մասնավորապես, «Հայաստանի Հանրապետության վարչատարածքային բաժանման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ նախատեսող իրավական ակտեր:</p>
<p>Հայաստանի Հանրապետության բնապահպանության նախարարություն</p>	
<p>21.</p>	<p>Սևանա լճում և նրա ջրահավաք ավազանում ձկան ու խեցգետնի պաշարների հաշվառման աշխատանքների իրականացման վերաբերյալ</p> <p>1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)</p> <p>Վերջին տարվա ընթացքում հիդրոակուստիկ դիտարկումները ցույց են տվել, որ Սևանա լճում տեղի է ունեցել սիգի զանգվածային բազմացում, որի արդյունքում լճում հայտնվել է բեղուն սերունդ, իսկ օտարածին տեսակ կարասը և խեցգետինը, որոնք հայտնվել են լճում շուրջ 30 տարի առաջ, շարունակում են իրենց զարգացումն ու ադապտացումը լճի պայմաններին: Սևանա լճի էկոհամակարգի կայուն զարգացման և իրավիճակը վերահսկելու համար անհրաժեշտ է ներկա վիճակի արդյունագործական պաշարների՝ սիգի, կարասի ու խեցգետնի պաշարների հաշվառման</p>

և գնահատման աշխատանքների իրականացում: Լճում այդ տեսակների պոպուլյացիայի չափատարիքային, սեռական կազմի ու թվի հետազոտությունների արդյունքում ստացված տվյալների հիման վրա հնարավոր կլինի համապատասխան միջոցառումներ մշակել՝ ձկան պաշարների օգտագործման ու Սևանա լճի էկոլոգիական հավասարակշռությունը վերականգնելու և պահպանելու միջոցառումների մշակման համար: Սևանա լճի ջրահավաք ավազանում էնդեմիկ ձկների վերարտադրության ապահովման համար անհրաժեշտ է կատարել ուսումնասիրություններ Սևանալճում և Սևանա լիճ թափվող հիմնական գետերում:

«Սևանա լճում և նրա ջրահավաք ավազանում ձկան և խեցգետնի պաշարների հաշվառման աշխատանքների իրականացում» ծրագրի իրականացումը նախատեսված է Հայաստանի Հանրապետության 2016 թ. պետական բյուջեի 05.04.01. «Սևանա լճում և նրա ջրահավաք ավազանում ձկան և խեցգետնի պաշարների հաշվառման ծառայություններ» հոդվածով ամրագրված՝ 7624.3 հազ. դրամ գումարի չափով, ՀՀ կառավարության 2010 թվականի դեկտեմբերի 9-ի «Սևանա լճի արդյունագործական և էնդեմիկ ձկնատեսակների վերականգնման ծրագիրը հաստատելու մասին» N 1755-Ն որոշմամբ հաստատված միջոցառումների ծրագրի 1-ին և 2-րդ կետերով: Ֆինանսավորման աղբյուրը ՀՀ պետական բյուջեն է:

2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը

Սևանա լճի ջրահավաք ավազանի կենդանական ռեսուրսների հաշվառման նպատակով անհրաժեշտ է շարունակել «Սևանա լճում և նրա ջրահավաք ավազանում ձկան և խեցգետնի պաշարների հաշվառման աշխատանքների իրականացում» ծրագիրը, այդ թվում՝

- Սևանա լճի ձկների (սիգ, կողակ, լճածածան, իշխան) ներկա վիճակի, տարածական տեղաբաշխման, կենսաբանական և էկոլոգիական հատկանիշների բացահայտումը՝ յուրաքանչյուր տարին մեկ անգամ.

- Սևանա լճի խեցգետնի պաշարների ներկա վիճակի, տարածական տեղաբաշխման, կենսաբանական և էկոլոգիական հատկանիշների բացահայտումը՝ յուրաքանչյուր տարին մեկ անգամ:

«Սևանա լճում և նրա ջրահավաք ավազանում ձկան և խեցգետնի պաշարների հաշվառման աշխատանքների իրականացում» ծրագիրը բաղկացած է 3 ենթաբաժնից՝

1) Սևանա լճում ձկան պաշարների հաշվառման ծառայություններ (հաշվետվություն)՝ մեկ հատ. հաշվետվության կազմում՝ հետևյալ տվյալների ընդգրկմամբ՝

- սիգի արդյունագործական պաշարների որոշում
- սիգի գիրացող վտառի գնահատում
- սիգի ձվադրող վտառի գնահատում
- սիգի գծային և քաշային աճը
- սիգի որսաչափի գնահատում
- կարասի արդյունագործական պաշարների որոշում
- կարասի բեղունության որոշում
- կարասի ձվադրավայրերի և ձվադրման ժամկետների որոշում
- կարասի գծային, քաշային աճի որոշում
- կարասի որսաչափի գնահատում

<ul style="list-style-type: none"> • իշխանի վտառի գնահատում: <p>Հաշվետու ժամանակահատվածում ձեռք բերված բոլոր ելակետային տվյալների միջանկյալ և վերջնական հաշվետվությունները ներկայացնելը.</p> <p>2) Սևանա լճում խեցգետնի պաշարների հաշվառման ծառայություններ (հաշվետվություն)՝ մեկ հատ. հաշվետվության կազմում՝ հետևյալ տվյալների ընդգրկմամբ՝</p> <ul style="list-style-type: none"> • խեցգետնի արդյունագործական պաշարների որոշում • խեցգետնի սննդառությունը • խեցգետնի սեզոնային բաշխվածությունն ըստ խորության և տարածքի • խեցգետնի գծային և քաշային աճն ըստ տարիքաչափսային խմբերի • խեցգետնի բեղունությունը • խեցգետնի որսաչափի գնահատում: <p>Հաշվետու ժամանակահատվածում ձեռք բերված բոլոր ելակետային տվյալների միջանկյալ և վերջնական հաշվետվությունները ներկայացնելը.</p> <p>3) Սևանա լճի ջրահավաք ավազանի գետերում ձկան և խեցգետնի կենսամիջավայրի պայմանների բացահայտման ծառայություններ (հաշվետվություն)՝ մեկ հատ. հաշվետվության կազմում՝ հետևյալ տվյալների ընդգրկմամբ՝ Ձկնագետ, Գավառագետ, Լիճք, Արգիչի, Վարդենիկ, Մակենիս և Մասրիկ գետերում՝</p> <ul style="list-style-type: none"> • Սևանա լճի ջրահավաք ավազանի գետերի ձկների տեսակային կազմի որոշում. <p>Էնդեմիկ ձկնատեսակների (գեղարքունի, ամառային իշխան, կողակ) ձվադրավայրերի վիճակի գնահատում.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Էնդեմիկ ձկնատեսակների (գեղարքունի, ամառային իշխան, կողակ) ձվադրման գնացող ժամկետների, քանակի, կենսաբանական վիճակի որոշում. • Էնդեմիկ ձկնատեսակների (գեղարքունի, ամառային իշխան, կողակ) ձվադրմանը խոչընդոտող պայմանների որոշում:

22. Էկոտուրիզմի տեղեկատվական կենտրոնի ստեղծման վերաբերյալ

1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)

ՀՀ բնության հատուկ պահպանվող տարածքների (այսուհետ՝ ԲՀՊՏ) հարուստ կենսաբազմազանությունը, բազմաբնույթ գեղատեսիլ լանդշաֆտային տիպերը, բնապատմական ժառանգությունը և բազմաթիվ պատմամշակութային հուշարձանների առկայությունը հնարավորություն են տալիս կազմակերպելու զբոսաշրջության տարբեր ձևեր, համակցված տուրեր և արշավներ: ԲՀՊՏ-ներում և հարակից տարածքներում առանձին տեղ է զբաղեցնում առողջարանային զբոսաշրջությունը, ինչը հիմնված է առողջարարական և կլիմայական պաշարների վրա:

Զբոսաշրջության նախընտրելի ձևերն են էկոտուրիզմը, էթնոտուրիզմը, ագրոտուրիզմը, պատմամշակութային և գիտաճանաչողական զբոսաշրջությունը, որոնք կարող են զուգակցվել վայրի կենդանական, բուսական աշխարհի դիտարկման (wildlife watching, birdwatching) և այլ տուրերի հետ: Էկոտուրիզմի զարգացումն արդյունավետ միջոց է պահպանվող տարածքների և տեղական բնակչության համար լրացուցիչ և կայուն օգուտների ապահովման համար:

Հայաստանի Հանրապետության ԲՀՊՏ-ներում զբոսաշրջությունը գործնական հիմքերի վրա դնելու նպատակով սկզբնական փուլում անհրաժեշտ է ձևավորել համապատասխան ենթակառուցվածքներ, այդ թվում՝ ճանապարհային ցանց, ինչը հասանելի և մատչելի կդարձնի զբոսաշրջային պաշարները:

Հայաստանի Հանրապետության ԲՀՊՏ-ում զբոսաշրջային ենթակառուցվածքների ներկա վիճակը հնարավորություն չի ընձեռում ավելի մեծ թվով և բարձր վճարողունակությամբ զբոսա-

շրջիկների սպասարկելու: Զբոսաշրջության կայուն զարգացման և զբոսաշրջային արդյունքի որակի շարունակական ապահովման համար անհրաժեշտ է ձևավորել և զարգացնել ոլորտն սպասարկող ենթակառուցվածքները, այդ թվում՝ «Հայաստանի բնության պետական թանգարան» ՊՈԱԿ-ի ենթակայության տակ և տարածքի վրա ստեղծելով Էկոտուրիզմի տեղեկատվական կենտրոն՝ միջազգային կազմակերպության ֆինանսավորմամբ:

2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը

Գերակա խնդրի լուծման արդյունքում կստեղծվի Հայաստանի Հանրապետության տարածքում բնական էկոհամակարգերի, այդ թվում՝ բնության հատուկ պահպանվող տարածքների զբոսաշրջային գրավչություն ունեցող պաշարների վերաբերյալ տեղեկատվական բանկ, և կրարձրանա բնակչության իրազեկությունը:

Կիրականացվեն բնական էկոհամակարգերում, այդ թվում՝ բնության հատուկ պահպանվող տարածքներում Էկոտուրիզմի զարգացմանը նպաստող աշխատանքներ:

Կավելանա բնական էկոհամակարգերում, այդ թվում՝ բնության հատուկ պահպանվող տարածքներում Էկոտուրիզմի և ռեկրեացիոն գործունեության զարգացմանը նպաստելու նպատակով տեղեկատվական նյութերի տարածումը, և կապահովվեն բնական էկոհամակարգերում, այդ թվում՝ բնության հատուկ պահպանվող տարածքներում Էկոզբոսաշրջության զարգացման համար տեղական ու արտասահմանյան զբոսաշրջային կազմակերպությունների հետ կապերի հաստատումը և համագործակցությունը, ինչպես նաև Էկոտուրիզմի վերաբերյալ գովազդի կազմակերպումը, գիտական ու գիտաճանաչողական գրականության և տեղեկատվական նյութերի պատրաստումն ու հրատարակումը:

Հայաստանի Հանրապետության քաղաքաշինության նախարարություն

23. Քաղաքաշինության ոլորտում ներդրումային միջավայրի գրավչության խթանման, կառուցապատման ընթացակարգերի պարզեցման վերաբերյալ

1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)

Նախարարության գերակա խնդիրների թվում նշված ծրագրի ներառումը պայմանավորված է Հայաստանի Հանրապետությունում գրավիչ քաղաքաշինական ներդրումային միջավայրի շարունակական բարելավման միջոցառումների իրականացման միջոցով, եվրոպական ու միջազգային չափորոշիչներին համահունչ՝ կառուցապատման ներդրումային ծրագրերի ներգրավման, խրախուսման և արդյունավետ իրագործման անհրաժեշտությամբ:

Ծրագիրը նպատակաուղղված է պետություն-մասնավոր հատված գործընկերության զարգացմանը նպաստող մեխանիզմների կատարելագործմանը՝ խուսափելով կառուցապատման գործընթացներում լրացուցիչ բեռ առաջացնող կարգավորումներից, մասնավորապես, ողջամտորեն պարզեցված պայմաններով (ըստ օբյեկտների ռիսկայնության աստիճանի) կառուցապատման թույլտվական համակարգի կատարելագործմանը:

2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը

Կառուցապատման ներդրումային ծրագրերի իրագործման արդյունավետությունն ապահովելու նպատակով անհրաժեշտ է կիրառել համալիր լուծումներ՝ դրանց ծավալների աճը և շարունակական իրականացումը երաշխավորելու համար:

Մասնավորապես, գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվում է նախատեսել ՀՀ քաղաքաշինական պետական տեսչության պարտադիր ներգրավվածությունն ավարտված շինարարությունն

ընդունող հանձնաժողովներում՝ ելնելով շինարարության օբյեկտների՝ ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված ռիսկայնության աստիճանի դասակարգումից:

Մինևույն ժամանակ, հիմք ընդունելով «Լիցենզավորման մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված նորմերը, անհրաժեշտություն կառաջանա պարզեցնելու շինարարության իրականացման և տեխնիկական հսկողության լիցենզիաների տրամադրման կարգերը, ինչպես նաև, «Քաղաքաշինության մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված նորմերին համապատասխան, հստակեցնելու քաղաքաշինական համալիր փորձաքննության իրականացման կարգը:

Քաղաքաշինական թույլտվությունների էլեկտրոնային մշակման և մեկ պատուհանից տրամադրման՝ ներկայումս ավարտված ծրագրին լիարժեք համապատասխանությունն ապահովելու նպատակով նաև կճշգրտվի կառուցապատման էլեկտրոնային թույլտվությունների տրամադրման կարգը (համաշխարհային բանկի կողմից տրամադրված դրամաշնորհի (ԻԶՀ No. TF012782) միջոցներով):

24. Հայաստանի Հանրապետության համայնքներում քաղաքաշինական ծրագրային (տարածական պլանավորման) փաստաթղթերի համակարգի՝ դրանց մշակման և հաստատման գործառնությունների օպտիմալացման ու պարզեցման նոր լծակների ամրագրման միջոցով համալրման վերաբերյալ

1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)

Նախարարության գերական խնդիրների թվում նշված ծրագրի ներառման անհրաժեշտությունը պայմանավորված է Հայաստանի Հանրապետության համայնքներում տարածական պլանավորման փաստաթղթերի լիարժեք բազայի ձևավորման, դրանց մշակման և հաստատման գործառնությունների օպտիմալացման ու պարզեցման լծակների ամրագրման անհրաժեշտությամբ:

Հայաստանի Հանրապետության համայնքների զգալի մեծամասնությունն ապահովված չէ քաղաքաշինական ծրագրային (տարածական պլանավորման) փաստաթղթերով, ինչի հետևանքով բազմաթիվ համայնքներում կառուցապատումը կրում է չկանոնակարգված բնույթ, որն էլ իր հերթին սուբյեկտիվ որոշումների ընդունման հնարավորություն է ստեղծում:

Ծրագրի իրականացումը կպարզեցնի և կօպտիմալացնի համայնքների քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի մշակման գործընթացը, կապահովի համայնքների ռազմավարական զարգացման պլանավորումը:

2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը

Ակնկալվում է ապահովել Հայաստանի Հանրապետության համայնքներում տարածական պլանավորման փաստաթղթերի առկայությունը՝ կիրառելով նաև միկրոտարածաշրջանային փաստաթղթերի մշակման շրջանակներում խնդրո առարկա հարցերի լուծման հնարավորությունը, կանոնակարգել մինչև 15000 բնակիչ ունեցող համայնքների խմբերի (միկրոտարածաշրջանային միավորների) համար գլխավոր հատակագծերի և պարզեցված գոտևորման նախագծերի (հողօգտագործման ու կառուցապատման կանոնների) մշակման ու հաստատման գործառնությունները, մեկ ընդհանուր՝ համակցված միկրոտարածաշրջանային տարածական պլանավորման փաստաթղթում դրանք ամփոփելու միջոցով:

Տարածական պլանավորման նոր լծակների կիրառումն էապես կնվազեցնի նշված փաստաթղթերի մշակման համար համայնքների կողմից տրամադրվող ֆինանսական միջոցները, ինչը ևս խթան կհանդիսանա Հայաստանի Հանրապետության համայնքները տարածական պլանավորման փաստաթղթերով ապահովելու հիմնախնդրի արդյունավետ լուծման համար:

<p>25.</p>	<p align="center">Կառուցապատման ներդրումային ծրագրերի իրականացման վերաբերյալ</p> <p>1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը) Նախարարության գերական խնդիրների թվում նշված ծրագրի ներառման անհրաժեշտությունը պայմանավորված է պետություն-մասնավոր հատված համագործակցությամբ՝ Հայաստանի Հանրապետությունում կառուցապատման ներդրումային նախաձեռնությունների իրագործման աշխատանքները համակարգելու անհրաժեշտությամբ:</p> <p>2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվում է մշակել համապատասխան տարածքների կառուցապատման հայեցակարգեր և ներդրումային փաթեթներ՝ ներառյալ նշված տարածքների ծավալատարածական և գործառնության համալիր լուծումները, համակարգել ներդրողների հետ բանակցային գործընթացները: Կառուցապատման ներդրումային ծրագրերի իրագործման աշխատանքների հետևողական համակարգումն էական ազդեցություն կունենա այդ ծրագրերի բնականոն ընթացքի և շարունակականության ապահովման վրա:</p>
<p>26.</p>	<p align="center">Շինարարական աշխատանքների արժեքի գնագոյացման նոր մեթոդաբանության մշակման վերաբերյալ</p> <p>1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը) ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունիսի 23-ի N 879-Ն որոշմամբ հաստատվել է գործող գներով շինարարական աշխատանքների արժեքի հաշվարկման կարգը: Կարգը կազմվել է 1994-1995 թվականների մեթոդաբանության հիմքով, երբ դեռևս բացակայում էին շուկայական հարաբերությունները: Ներկայումս շինարարական աշխատանքների արժեքը հաշվարկվում է՝ հիմք ընդունելով 1984 թվականի նորմատիվ բազան, այդ թվում՝ աշխատավարձի և մեքենամեխանիզմների շահագործման արժեքը հաշվարկվում է նախկինում գոյություն ունեցող գներով՝ կիրառելով համապատասխան գործակիցներ: Ներկայումս գործող՝ նշված կարգով շինմոնտաժային աշխատանքների նախահաշվով նախատեսված ծախսերի և փաստացի ծախսերի միջև առկա են անհամապատասխանություններ: Նոր մեթոդաբանության մշակման նպատակն է շինարարական աշխատանքների արժեքը գնագոյացման արդի պահանջներին համապատասխանեցնելը:</p> <p>2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը Գերակա խնդրի լուծմամբ ակնկալվում է ունենալ շինմոնտաժային աշխատանքների իրատեսական արժեքը:</p>
<p align="center">Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտե</p>	
<p>27.</p>	<p align="center">Հայաստանի Հանրապետությունում գույքահարկի և հողի հարկի 2017-2019 թվականների հարկման բազաների ձևավորման վերաբերյալ</p> <p>1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը) «Գույքահարկի մասին» ՀՀ օրենքի 5-րդ հոդվածի 3-րդ կետի պահանջների համաձայն՝ անշարժ գույքի կադաստր վարող լիազոր մարմնի կողմից 2016 թվականի հուլիսի 1-ի դրությամբ հաշվառված տվյալներով կգնահատվեն (կվերագնահատվեն) գույքահարկով հարկվող օբյեկտ համարվող շենքերը, շինությունները՝ հաշվի առնելով շենքերի, շինությունների մաշվածությունը (շահագործման</p>

տևողությունը) բնութագրող գործակիցները՝ 2016 թվականի դրությամբ, որի արդյունքում կձևավորվի Հայաստանի Հանրապետության գույքահարկի 2017-2019 թթ. հարկման բազան:

«Հողի հարկի մասին» ՀՀ օրենքի 21-րդ հոդվածի պահանջների համաձայն՝ անշարժ գույքի կադաստր վարող լիազոր մարմնի կողմից 2016 թվականի հուլիսի 1-ի դրությամբ առկա հաշվառման տվյալների հիման վրա կգնահատվեն (կվերագնահատվեն) հողի հարկով հարկվող օբյեկտ համարվող հողամասերը, որի արդյունքում կձևավորվի Հայաստանի Հանրապետության հողի հարկի 2017-2019 թթ. հարկման բազան:

2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը

ՀՀ կառավարության 2003 թ. մայիսի 22-ի N 641 որոշմամբ հաստատված կարգի 2.3-րդ կետի «ա» ենթակետի և ՀՀ կառավարության 2007 թ. ապրիլի 19-ի N 465 որոշմամբ հաստատված կարգի 5-րդ կետի 1-ին ենթակետի պահանջների համաձայն՝ 2016 թվականի հուլիսի 1-ի դրությամբ գնահատման (վերագնահատման) արդյունքում ձևավորված գույքահարկի և հողի հարկի 2017-2019 թթ. հարկման բազաները կտեղադրվեն ՀՀ տեղական ինքնակառավարման մարմինների համար հասանելի ՀՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի պաշտոնական ինտերնետային կայքում՝ սահմանված ամփոփ ցուցակների ձևատեսքով, որը տեղական ինքնակառավարման մարմիններին հնարավորություն կընձեռի հաշվառելու և գանձելու 2017-2019 թթ. գույքահարկն ու հողի հարկը:

2Ճ Հայաստանի Հանրապետության պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների (շահառուների) համար Երևան քաղաքում բազային երկրատեղեկատվական համակարգի ներդրման վերաբերյալ

1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)

Սույն ծրագրի նպատակը Երևան քաղաքում ժամանակակից պահանջները բավարարող բազային երկրատեղեկատվական միասնական համակարգի ներդրումն է: Երևան քաղաքում ներդրվող բազային երկրատեղեկատվական համակարգը հիմք է հանդիսանալու գերատեսչական տարբեր բնագավառների, այդ թվում՝ քաղաքաշինական, բնապահպանական, արդյունաբերական, անշարժ գույքի կադաստրի, տարածքների պլանավորման, հողերի օգտագործման և գոտևորման սխեմաների կազմման, գույքահարկի և գնահատման բազաների ճշգրտման, վարչական ու տնտեսական գործունեության, անտառատնտեսության, արտակարգ իրավիճակների ժամանակ օպտիմալ և օպերատիվ որոշումների ընդունման, համայնքի ու առանձին տարածքների զարգացման, օպտիմալ պլանավորման և այլ բնագավառների խնդիրների լուծման համար:

2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը

Ծրագրի իրականացման արդյունքում կունենանք՝

1) շահառուների միջև փոխադարձ կապն ապահովելու և փոփոխությունները սահմանված կարգով իրականացնելու, բոլորի կողմից ստեղծված բազային օգտվելու նպատակով բազային երկրատեղեկատվական համակարգի ներդրման ու վարման համար ծրագրային փաթեթի ձեռքբերում:

2) բազային և թեմատիկ ԵՏՀ-ի համար տվյալների շտեմարանի ստեղծում և ծրագրավորման աշխատանքներ:

3) նորմատիվ իրավական բազայի ստեղծում:

Առաջին տարում կունենանք՝

- 1) բազային երկրատեղեկատվական համակարգի ստեղծման ու վարման համար ծրագրային փաթեթի ձեռքբերում.
- 2) բազային ԵՏՀ-ի համար տվյալների նույնականացում, համակցում՝ ըստ համայնքների, տեղափոխում նոր ծրագրային միջավայր.
- 3) բազային և թեմատիկ երկրատեղեկատվական համակարգերի ստեղծման ու վարման համար համապատասխան սերվերների և տվյալների պահոցի ձեռքբերում.
- 4) բազային երկրատեղեկատվական համակարգի թվային պայմանական նշանների մշակում և էլեկտրոնային դասակարգչի ստեղծում.
- 5) բազային և թեմատիկ ԵՏՀ-ի ստեղծման և ներդրման համար խորհրդատվական ծառայություններ.
- 6) ԵՏՀ-ի ստեղծման և վարման համար կադրերի ուսուցում.
- 7) Երևան քաղաքի բազային ԵՏՀ-ի քարտեզագրական հիմքերի տեղափոխումը WGS-84 կոորդինատային համակարգի UTM պրոյեկցիա.
- 8) բազային երկրատեղեկատվական քարտեզների և անշարժ գույքի տեղեկատվական համակարգի տվյալների փոխանակման կարգի մշակում, ծրագրային ապահովվածության ստեղծում.
- 9) երկրատեղեկատվական համակարգի ստեղծման և ներդրման համար անհրաժեշտ նորմատիվ իրավական ակտերի ստեղծում:

Աշխատանքների գումարն առաջին տարում կկազմի 554211000 դրամ:

Երկրորդ տարում կունենանք՝

- 1) բազային ԵՏՀ-ի համար տվյալների համար ծրագրավորման աշխատանքներ.
- 2) բազային երկրատեղեկատվական համակարգի թվային պայմանական նշանների մշակում և էլեկտրոնային դասակարգչի ստեղծում.
- 3) բազային և թեմատիկ ԵՏՀ-ի ստեղծման և ներդրման համար խորհրդատվական ծառայություններ.
- 4) ԵՏՀ-ի ստեղծման և վարման համար կադրերի ուսուցում.
- 5) Երևան քաղաքի բազային ԵՏՀ-ի քարտեզագրական հիմքերի տեղափոխումը WGS-84 կոորդինատային համակարգի UTM պրոյեկցիա.
- 6) բազային երկրատեղեկատվական քարտեզների և անշարժ գույքի տեղեկատվական համակարգի տվյալների փոխանակման կարգի մշակում, ծրագրային ապահովվածության ստեղծում.
- 7) երկրատեղեկատվական համակարգի ստեղծման և ներդրման համար անհրաժեշտ նորմատիվ իրավական ակտերի ստեղծում.
- 8) բազային երկրատեղեկատվական համակարգի տեղեկատվական բանկի ստեղծման, պահպանման, թարմացման, տեղեկատվության փոխանակման և տրամադրման կարգի մշակում:

Աշխատանքների գումարը երկրորդ տարում կկազմի 135200000 դրամ:

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր միջուկային անվտանգության կարգավորման պետական կոմիտե

29. Հայկական ԱԷԿ-ի N 2 էներգաբլոկի շահագործման նախագծային ժամկետի երկարաձգման 1-ին փուլի լիցենզավորման վերաբերյալ

1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)

Հայկական ատոմային էլեկտրակայանի N 2 էներգաբլոկի շահագործման նախագծային ժամկետը լրանում է 2016 թվականին: Էներգաբլոկի շահագործման նախագծային ժամկետի երկարաձգման աշխատանքները պետք է իրականացվեն երկու փուլով՝ համաձայն ՀՀ կառավարության 2012 թ. օգոստոսի 23-ի «Հայկական ԱԷԿ-ի N 2 էներգաբլոկի շահագործման նախագծային ժամկետի երկարացման նկատմամբ պահանջները հաստատելու մասին» N 1085-Ն որոշման:

Նշված աշխատանքների կատարման ընթացքում ատոմային էներգիայի օգտագործման բնագավառը կարգավորող մարմինը (այսուհետ՝ կարգավորող մարմին) 1-ին փուլի լիցենզավորման ընթացքում՝

1) հավանություն է տալիս շահագործող կազմակերպության կողմից ներկայացված համալիր հետազոտման ենթարկվող էներգաբլոկի անվտանգության I, II և III դասերի տարրերի ցանկին.

2) վերլուծում և գնահատում է համալիր հետազոտման աշխատանքների ծրագրերը.

3) վերլուծում և գնահատում է շահագործող կազմակերպության կողմից կարգավորող մարմին ներկայացված 1-ին փուլի աշխատանքների արդյունքներն ամփոփող փաստաթղթերը՝

ա. էներգաբլոկի համալիր հետազոտման մասին հաշվետվությունը,

բ. ատոմային էներգիայի օգտագործման բնագավառի իրավական ակտերի պահանջներից էներգաբլոկի նախագծի և փաստացի վիճակի շեղումների վերլուծության մասին հաշվետվությունը,

գ. շահագործման լրացուցիչ ժամկետին էներգաբլոկի նախապատրաստման ծրագիրը.

4) հավանություն է տալիս 1-ին փուլի աշխատանքների արդյունքներին կամ շահագործող կազմակերպություն է ներկայացնում լրացուցիչ աշխատանքների իրականացման պահանջ:

2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը

Կարգավորող մարմնի համաձայնության հիման վրա հաստատվում է էներգաբլոկի շահագործման նախագծային ժամկետի երկարաձգման տեխնիկական հնարավորությունը, և շահագործող կազմակերպությունն իրավունք է ստանում իրականացնելու էներգաբլոկի շահագործման ժամկետի երկարաձգման 2-րդ փուլի աշխատանքները: Տեխնիկական հնարավորություններն անբավարար լինելու դեպքում շահագործող կազմակերպությունն ընդունում է որոշում լրացուցիչ հետազոտություններ իրականացնելու կամ էներգաբլոկը շահագործումից հանելու վերաբերյալ:

Հայաստանի Հանրապետության գյուղատնտեսության նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե

30. Զրամատակարարման տևողության աստիճանական ավելացման, ջրի կորուստների՝ շուրջ 7-10 տոկոսով կրճատման, Արմավիր և Մեծամոր քաղաքների համար կեղտաջրերի մաքրման կայանների կառուցման նախապատրաստական աշխատանքների իրականացման, ջրամատակարարման ու ջրահեռացման ոլորտներում շուրջ 300 կմ ջրագծերի և կոյուղագծերի վերանորոգման ու կառուցման աշխատանքների իրականացման, Արփա-Սևան թունելի առանձին վթարված հատվածների վերականգնման վերաբերյալ

1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)

Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը պայմանավորված է հանրապետության մի շարք քաղաքների և գյուղական բնակավայրերի ջրամատակարարման բարելավմամբ, մատակարարվող խմելու ջրի որակի ապահովմամբ, կայուն և հուսալի ջրամատակարարմամբ, ջրի կորուստների կրճատմամբ,

<p>ջրամատակարարման տնտեսության աստիճանական ավելացմամբ, նոր վարկային ծրագրերի ներգրավման շուրջ բանակցությունների վարմամբ:</p> <p>2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը</p> <p>Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվում են ջրամատակարար կազմակերպությունների կողմից սպասարկվող տարածքներում հուսալի և անվտանգ խմելու ջրի մատակարարման հասանելիության ապահովում, բնակավայրերի ջրամատակարարման ներդրումային ծրագրերի մշակում և իրականացում:</p> <p>Գործող վարկային ու դրամաշնորհային ծրագրերի շրջանակներում կիրականացվեն մի շարք քաղաքային և գյուղական բնակավայրերի ջրամատակարարման բարելավման, կոյուղաջրերի մաքրման կայանների շինարարական աշխատանքներ: Արվիա-Սևան թունելի վերականգնման վարկային ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է իրականացնել գետերից՝ Սևանա լճի մակարդակի բարձրացման և բնապահպանական կայունության պահպանման նպատակով Սևանա լիճ ջուր տեղափոխող Արվիա-Սևան հիդրոհամակարգային թունելի որոշ հատվածների վերականգնումը, վերանորոգումը և շինարարությունը:</p>
<p>31. Զրամբարաշինության (Վեդի, Կապս, Եղվարդ, Մաստարա) և ենթակառուցվածքների արդիականացման ծրագրերի նախապատրաստման վերաբերյալ</p> <p>1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)</p> <p>Նոր ջրամբարների շինարարության և առկա ենթակառուցվածքների արդիականացումը ջրային տնտեսության ոլորտում կենսական նշանակություն ունի՝ կապված ջրային ռեսուրսների կուտակման, արդյունավետ բաշխման, ինչպես նաև համակարգի ընդհանուր շահագործման հետ:</p> <p>Զրամբարների և առկա ենթակառուցվածքների արդիականացման նպատակով անհրաժեշտ է համապատասխան դոնոր կազմակերպությունների հետ նոր ներդրումային ծրագրերի իրականացման շուրջ վարել բանակցություններ:</p> <p>2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը</p> <p>Զրամբարաշինության միջոցով հնարավորություն կստեղծվի ապահովելու ոռոգման համակարգերի սպասարկման տարածքում ընդգրկված և լրացուցիչ ոռոգելի հողերի ջրամատակարարման համար անհրաժեշտ ջրի քանակը: Միաժամանակ՝ նշված գերակա խնդրի լուծումն անհրաժեշտ նախադրյալներ կստեղծի ջրային համակարգերի օգտագործման արդյունավետության բարձրացման և կայուն զարգացման համար:</p>
<p>32. «Երևան Զուր», «Հայջրնուդկոյուղի», «Լոռի-ջրնուդկոյուղի», «Շիրակ-ջրնուդկոյուղի» և «Նոր Ակունք» փակ բաժնետիրական ընկերությունների կողմից օգտագործվող ու պահպանվող ջրային համակարգերի և այլ գույքի օգտագործման իրավունքը վարձակալությամբ փոխանցելու գործընթացի իրականացման՝ վարձակալի ընտրության վերաբերյալ</p> <p>1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)</p> <p>Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը պայմանավորված է ջրային տնտեսության ոլորտում պետություն-մասնավոր հատված գործընկերության զարգացմանն ուղղված ջրային համակարգերի կառավարման արդյունավետության հետագա բարձրացմամբ, ջրային ոլորտի հետագա զարգացման ռազմավարական ծրագրերի մշակմամբ: Հայաստանի Հանրապետության ջրային օրենսգրքի 49-րդ հոդվածով սահմանվում են ջրային համակարգի օգտագործման իրավունքի փոխանցման ձևերը: Խմելու ջուր մատակարարող կազմակերպությունների կողմից սպասարկվող ջրային</p>

համակարգերի օգտագործման իրավունքի փոխանցման ձևի որոշումը և հետագա գործընթացի կազմակերպումը հնարավորություն կընձեռեն ապահովելու ջրային համակարգում մասնավոր կազմակերպման շարունակականությունը:

2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը

Խմելու ջուր մատակարարող կազմակերպությունների մասով հնարավոր կլինի ջրային համակարգերի օգտագործման իրավունքի փոխանցման շարունակման գործընթացը: Առաջարկվող լուծումները հնարավորություն կտան նպաստելու բաժանորդներին մատուցվող ծառայությունների որակի բարձրացմանը, հուսալիության ապահովմանը, ջրամատակարար ընկերությունների ֆինանսական կայունությանը:

Միաժամանակ՝ նշված գերակա խնդիրը նպատակաուղղված է ջրամատակարարման և ջրահեռացման ոլորտում իրականացվող բարեփոխումների շարունակմանը, ջրային համակարգերի կառավարման գործում մասնավոր հատվածի հետ համագործակցության խորացմանը և սպառողներին մատուցվող ջրամատակարարման ու ջրահեռացման ծառայությունների որակի և արդյունավետության բարձրացմանը:

Հայաստանի Հանրապետության սպորտի և երիտասարդության հարցերի նախարարություն

33. Երիտասարդական հասարակական կազմակերպությունների կարողությունների զարգացմանն աջակցության, մասնակցային գործընթացների խթանման վերաբերյալ

1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)

Երիտասարդական պետական քաղաքականության հիմնական սկզբունքներից է հասարակական կյանքի բոլոր ոլորտներում որոշումների ընդունման գործում երիտասարդների, երիտասարդական ակտիվ խմբերի, ինչպես նաև երիտասարդական հասարակական կազմակերպությունների անմիջական և միջնորդավորված ներգրավվածության ապահովումը:

Չնայած վերջին տարիներին արձանագրված որոշակի առաջընթացին՝ դեռևս նկատվում է երիտասարդների պասսիվություն երկրի հասարակական-քաղաքական գործընթացներին մասնակցության, նրանց տեղեկացվածության և մի շարք այլ գործընթացների առումով:

ՀՀ սպորտի և երիտասարդության հարցերի նախարարության երիտասարդական պետական քաղաքականության շրջանակներում 2010 թվականից գործող առցանց դրամաշնորհային համակարգի նպատակն է երիտասարդական հասարակական կազմակերպությունների նախաձեռնությունների իրականացմանն աջակցելը և երիտասարդական քաղաքականության իրականացման բոլոր փուլերում նրանց մասնակցությունը խթանելը: Առցանց դրամաշնորհային համակարգի գործարկման 5 տարվա ընթացքում ի հայտ եկած բազմաթիվ խնդիրներին լուծում տալու նպատակով անհրաժեշտություն է առաջացել արդիականացնելու առցանց դրամաշնորհային համակարգը՝ տեխնիկական և բովանդակային առումներով: Կատարվող փոփոխությունները կբարձրացնեն առցանց դրամաշնորհային համակարգի թափանցիկությունը և գործունեության արդյունավետությունը:

	<p>2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը</p> <p>Հասարակական կյանքի բոլոր ոլորտներում երիտասարդության մասնակցության մակարդակի, երիտասարդական քաղաքականության մշակման, իրականացման գործընթացների արդյունավետության բարձրացում, երիտասարդական հասարակական կազմակերպությունների գործունեության խթանում:</p> <p>ՀՀ սպորտի և երիտասարդության հարցերի նախարարության երիտասարդական պետական քաղաքականության շրջանակներում գործող առցանց դրամաշնորհային համակարգում գրանցված փորձագետների ու հասարակական կազմակերպությունների վերապատրաստում և կարողությունների զարգացում:</p>
<p>34.</p>	<p align="center">Հայաստանի Հանրապետությունում մանկապատանեկան սպորտի զարգացման խթանման վերաբերյալ</p> <p>1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)</p> <p>Գերակա խնդրի նպատակը Հայաստանի Հանրապետությունում մանկապատանեկան սպորտի հիմնախնդիրների որոշակիորեն լուծումն է, այդ թվում՝ մանկապատանեկան մարզադպրոցներում աշխատանքի որակի, մարզական հերթափոխի պատրաստման համար անհրաժեշտ պայմանների բարելավումը, մանկապատանեկան սպորտի ոլորտի իրավական և մեթոդական դաշտի կատարելագործումը, նյութատեխնիկական բազայի բարելավումը, վերապատրաստված մարզիչ-մանկավարժներով համալրումը և այլն:</p> <p>2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը</p> <p>Մանկապատանեկան սպորտի հիմնախնդիրների որոշակիորեն լուծումները կնպաստեն Հայաստանի Հանրապետությունում մանկապատանեկան սպորտի ոլորտի զարգացմանը:</p>
<p>35.</p>	<p align="center">«Հայկական ազգային կոխ» ըմբշամարտ» մարզաձևի զարգացման խթանման վերաբերյալ</p> <p>1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)</p> <p>Հայ ազգի մարզական և մշակութային ավանդության ու ժառանգության պահպանում, ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի զարգացում, ԱՊՀ անդամ պետությունների ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի խորհրդի Մինսկ 2020 թ. անկախ պետությունների համագործակցությունում ազգային մարզաձևերի աջակցության և զարգացման ծրագրի դրույթների կատարում:</p> <p>2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը</p> <p>Հայ ազգի մարզական և մշակութային ժառանգության պահպանում, «Հայկական ազգային կոխ» ըմբշամարտ» մարզաձևի պահպանում, զարգացում և տարածում Հայաստանի Հանրապետությունում, Արցախում և սփյուռքի հայկական համայնքներում:</p>
<p>Հայաստանի Հանրապետության սփյուռքի նախարարություն</p>	
<p>36.</p>	<p align="center">Հայրենիք վերադարձող սփյուռքահայերի, այդ թվում՝ սիրիահայերի, հասարակությանն ինտեգրման գործընթացի և կառուցակարգերի կատարելագործման վերաբերյալ</p> <p>1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)</p> <p>Տարբեր երկրներից բազմաթիվ սփյուռքահայեր շարունակում են տեղափոխվել Հայաստան, հետևաբար, Հայաստանում սփյուռքահայերի ինտեգրման տարաբնույթ ծրագրերի մշակումն ու իրականացումը հնարավորություն է տալու նրանց ինքնադրսևորման նպաստավոր պայմաններ</p>

ստեղծելու: Նախատեսվում է, հաշվի առնելով Հայաստան ժամանած սփյուռքահայերի պահանջներն ու կարիքները, նրանց ինտեգրումը դյուրացնող՝ նախորդ տարիներին ընդունված իրավական ակտերի համաձայն կազմակերպել աջակցություն, իրականացնել ծրագրեր, միջոցառումներ՝ սոցիալական, իրավական, կրթական խնդիրների լուծման նպատակով:

2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը

Հայաստանում սփյուռքահայերի ինտեգրման ծրագրերի իրականացման արդյունքում կմշակվեն ու կիրականացվեն սփյուռքահայերի, մասնավորապես, սիրիահայերի կրթական, մշակութային ինտեգրմանը նպաստող բազմաբնույթ միջոցառումներ, անհրաժեշտ աջակցություն կցուցաբերվի սիրիահայ դպրոցականների և ուսանողների կրթական գործընթացի կազմակերպմանը, մասնավորապես, ուսման վարձավճարների փոխհատուցմանը: Ակնկալվում է նաև խրախուսել Հայաստան տեղափոխված սփյուռքահայերի ծրագրային նախաձեռնությունները, օժանդակել Հայաստանում գործող սփյուռքահայերի հասարակական միավորումներին, սփյուռքահայերի հիմնախնդիրներով զբաղվող կառույցների առնվազն 3 միջոցառման կազմակերպմանը, լեզվական հարցերի կարգավորմանը:

Ծրագրի իրականացման արդյունքում ակնկալվում է՝

1) մասնակցություն սփյուռքահայերի ինտեգրման, կրթական, մշակութային խնդիրների լուծմանը նպաստող ծրագրերի մշակմանը և իրականացմանը (արևելահայերենի և ռուսաց լեզվի դասընթացների կազմակերպում՝ առնվազն 30 անձի համար):

«Մշակութային միջոցառումների իրականացում» ծրագրի շրջանակներում իրականացվող Սփյուռքահայերի ինտեգրման ծրագիրը ֆինանսավորվում է ՀՀ պետական բյուջեի միջոցների հաշվին (ընդամենը 11000.0 հազ. դրամ):

2) աջակցություն սիրիահայ ուսանողների կրթական խնդիրների լուծմանը:

Սիրիահայ ուսանողների կրթական խնդիրների լուծմանն ուղղված աջակցությունը (372 ուսանողի համար) ֆինանսավորվում է ՀՀ կառավարության պահուստային ֆոնդից հատկացվող միջոցների հաշվին:

3) սիրիահայերի հիմնախնդիրներով զբաղվող կառույցների առնվազն 3 միջոցառման օժանդակություն:

4) աջակցություն Հայաստանում գործող սփյուռքահայերի հասարակական միավորումներին (3 կառույցի):

37. Այլ պետություններում հայ երիտասարդության շրջանում հայոց լեզվի իմացության մակարդակի բարձրացմանը նպաստելու վերաբերյալ

1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)

Սփյուռքի հայկական համայնքներում հայապահպանությունը շարունակում է մնալ գերխնդիր: Այսօր աշխարհասփյուռ հայության համար վտանգված է ազգային նկարագրի, մայրենիի իմացությունը, ավանդույթների, սովորությունների, հայկական մշակութային արժեքների պահպանումը: Ինքնության կորուստն սկսվում է լեզվի մոռացությունից: Մայրենի լեզվով չխոսելը, չկարդալը, չստեղծագործելը, չմտածելը հայեցի լեզվական մտածողության կորուստ է: Լեզուն է ազգային ինքնության պահպանման հիմքը, ազգային գոյատևման գլխավոր պատվարը: Սփյուռքի որոշ հատվածներում լեզվամշակութային ինքնության աստիճանական կորուստն այսօր արդեն ուղղակիորեն սպառնալիք է ստեղծում նրա լինելիության համար. համայնքներում

աստիճանաբար պակասում է հայերեն խոսող հայերի թիվը, իսկ նրանց մի ստվար մասն ընդհանրապես չի տիրապետում մայրենիին: Գերակա խնդրի իրականացումը, որպես համալիր ծրագիր, նպաստելու է սփյուռքի հայկական համայնքներում, հատկապես երիտասարդության շրջանում մայրենի լեզվի տարածմանը, լեզվական վիճակի բարելավմանը, սփյուռքում հայերենի իմացության մակարդակի բարձրացմանը, հայոց լեզվի զարգացմանը, խոսելու, օտար միջավայրում և այլ լեզվամշակութային ազդեցությունների պայմաններում հայոց լեզվի գործածության, հաղորդակցության հնարավորությունների շրջանակների ընդլայնմանը՝ օգտագործելով հայրենիքում սփյուռքի համար ստեղծված դասագրքերը, ուսումնական և օժանդակ նյութերը, այդ թվում՝ էլեկտրոնային նյութերը, հեռավար ուսուցման ժամանակակից միջոցներն ու աղբյուրները:

2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը

Ծրագրի իրականացման արդյունքում ակնկալվում է՝

1) մինչև 1100 սփյուռքահայ պատանիների և աղջիկների երկշաբաթյա այցելություն Հայաստան՝ ա. մայրենի լեզվի և հայրենագիտության 10-օրյա դասընթացի և 6-օրյա ճանաչողական շրջայցերի կազմակերպում,

բ. 13-18 տարեկան սփյուռքահայ և հայաստանցի մինչև 1300 երիտասարդների 5-օրյա հանգստի կազմակերպում «Արի տուն» ճամբարում, մայրենիով հաղորդակցվելու հնարավորությունների ստեղծում:

«Արի տուն» ծրագիրը ֆինանսավորվում է ՀՀ պետական բյուջեի միջոցների հաշվին (ընդամենը 100000.0 հազ. դրամ).

2) «Սփյուռք» ամառային դպրոց» ծրագրի շրջանակներում՝

ա. առնվազն 115 սփյուռքահայ երիտասարդի համար հայոց լեզվի (արևմտահայերենի և արևելահայերենի) արագացված դասընթացների կազմակերպում՝ 4 շաբաթ տևողությամբ,

բ. առնվազն 30 երիտասարդ առաջնորդների ամառային դասընթացի կազմակերպում՝ 2 շաբաթ տևողությամբ,

գ. աջակցություն սփյուռքահայ երիտասարդությանը՝ մայրենիի ուսուցման համացանցային հեռավար ծրագրերը համայնքներում տարածելու միջոցով:

«Մշակութային միջոցառումների իրականացում» ծրագրի շրջանակներում իրականացվող «Սփյուռք» ամառային դպրոցի կազմակերպում» միջոցառումը ֆինանսավորվում է ՀՀ պետական բյուջեի միջոցների հաշվին (ընդամենը 120000.0 հազ. դրամ, որից 58158.5 հազ. դրամը հատկացվում է սփյուռքահայ երիտասարդի համար հայոց լեզվի (արևմտահայերենի և արևելահայերենի) արագացված դասընթացների կազմակերպմանը, 7113.0 հազ. դրամը՝ երիտասարդ առաջնորդների ամառային դասընթացի կազմակերպմանը):

38. **Համայնքներում կրթական և մշակութային կյանքի զարգացմանն ու աշխուժացմանը նպաստելու վերաբերյալ,**
- այդ թվում՝**
- Հայաստանի Հանրապետության անկախության 25-ամյակին նվիրված ծրագրերի իրականացում,
 - «Սփյուռք» ամառային դպրոց» ծրագրի ընդլայնում,
 - ՀՀ տնտեսության մեջ ներդրումային ծրագրերի մասին սփյուռքի տեղեկատվության մակարդակի բարձրացում

1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)

Սփյուռքահայության ազգային ինքնության թուլացումը, լեզվամշակութային ուժացումն իրողություն է և դարձել է Հայաստանի ու հայ ժողովրդի համար գլխավոր մարտահրավերներից, իսկ դրա դեմ պայքարը Հայաստան-սփյուռք գործակցության զարգացման առաջնահերթություններից մեկն է: Սփյուռքի հայապահպանությունն ամենից առաջ պահանջում է լեզվի պահպանում, հայեցի դաստիարակություն, ազգային ինքնության գիտակցման ձևավորում, երիտասարդների շրջանում հայկական հոգևոր-մշակութային արժեքների տարածում, ազգային ավանդույթների և սովորությունների, ազգային որակների պահպանում: Համայնքների գործունեությունը հիմնականում ուղղված է այս խնդիրների լուծմանը, սակայն, առանց հայրենիքի աջակցության, համայնքների կրթական, մշակութային կյանքի զարգացման, հայ ինքնության արմատներին մոտ պահելու, հայապահպանության գործը չի կարող հաջողել:

2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը

Համայնքների կրթական խնդիրներին աջակցություն՝

- 1) հայոց լեզվի, հայագիտական առարկաների առնվազն 60 ուսուցչի վերապատրաստում «Սփյուռք» ամառային դպրոց» ծրագրի շրջանակներում.
 - 2) հայոց լեզվի և հայագիտական առարկաների առնվազն 50 ուսուցչի վերապատրաստում սփյուռքում.
 - 3) «Մայրենի լեզվի ուսուցման խնդիրները Ռուսաստանի Դաշնության հայ համայնքներում» խորագրով հայոց լեզվի ուսուցիչների տարածաշրջանային գիտագործնական եռօրյա համաժողովի կազմակերպում (Ռուսաստանի Դաշնությունում).
 - 4) սփյուռքի մեկօրյա դպրոցներում հայոց լեզվի դասավանդման նոր մեթոդների փորձարկում Ռուսաստանի Դաշնության և ԱՊՀ երկրների հայ համայնքներում.
 - 5) սփյուռքի տարածաշրջանների առանձնահատկություններին համապատասխան, ինչպես նաև լեզուների հիմքով դասագրքերի, ուսումնասօժանդակ մեթոդական նյութերի, արագացված ուսուցման ձեռնարկների, զրուցարանների ձեռքբերում և տրամադրում հայկական կրթօջախներին.
 - 6) հեռուստադպրոցի՝ մինչև 40 հաղորդման կազմակերպում.
 - 7) հայկական վիրտուալ համալսարանի խմբերի անհատ ունկնդիրների ավելացում՝ մինչև 50 անձ.
 - 8) տարբեր դպրոցների (մեկօրյա, ամենօրյա՝ արևմտահայերեն, արևելահայերեն) հայոց լեզվի ծրագրերի վերանայում և օրինակելի ծրագրերի առաջարկում՝ կոնկրետ համայնքներում.
 - 9) արևելահայերեն-արևմտահայերեն փոխվերծանող ծրագրի զարգացում և սփյուռքահայ այցելուների շրջանակների ընդլայնում (առնվազն 5000 բառ).
 - 10) «Քույր դպրոցներ» ծրագրով համագործակցության հաստատում Հայաստանի և սփյուռքի առնվազն 20 դպրոցների միջև:
- «Մշակութային միջոցառումների իրականացում» ծրագրի շրջանակներում իրականացվող «Սփյուռք» ամառային դպրոցի կազմակերպում (ընդամենը 120000.0 հազ. դրամ, որից 32468.0 հազ. դրամը հատկացվում է հայոց լեզվի, հայագիտական առարկաների ուսուցիչների վերապատրաստմանը), կրթամշակութային աջակցություն հայ համայնքներին (ընդամենը 16000.0 հազ. դրամ, որից 1296.1 հազ. դրամը հատկացվում է հայոց լեզվի և հայագիտական առարկաների ուսուցիչների վերապատրաստ-

մանը սփյուռքում (Հյուսիսային Ամերիկայում), Հայաստանի Հանրապետությունում համահայկական խորհրդածոդովների անցկացում՝ «Մայրենի լեզվի ուսուցման խնդիրները» խորագրով հայոց լեզվի ուսուցիչների տարածաշրջանային գիտագործնական եռօրյա համաժողով (Դոնի Ռոստովում 6000.0 հազ. դրամ) և Եվրասիական տնտեսական միության երկրների հայ համայնքների կրթանշակության զարգացմանն աջակցություն (ընդամենը 26000.0 հազ. դրամ, որից 2000.0 հազ. դրամը հատկացվում է սփյուռքի մեկօրյա դպրոցներում հայոց լեզվի դասավանդման նոր մեթոդների փորձարկմանը՝ Ռուսաստանի Դաշնության և ԱՊՀ երկրների հայ համայնքներում): Միջոցառումը ֆինանսավորվում է ՀՀ պետական բյուջեի միջոցների հաշվին, սփյուռքի հայկական կրթական հաստատություններին ուսումնական գրականության և օժանդակ նյութերի մշակում ու տրամադրում (ընդամենը 100000.0 հազ. դրամ, որից 88500.0 հազ. դրամը հատկացվում է սփյուռքի տարածաշրջանների առանձնահատկություններին համապատասխան դասագրքերի, ուսումնաօժանդակ մեթոդական նյութերի, արագացված ուսուցման ձեռնարկների, զրուցարանների ձեռքբերմանն ու տրամադրմանը հայկական կրթօջախներին), տեղեկատվական և ուսուցողական կայքերի մշակման և սպասարկման ծառայություններ (ընդամենը 33036.0 հազ. դրամ, որից 3000.0 հազ. դրամը հատկացվում է արևելահայերեն-արևմտահայերեն փոխվերձանոց ծրագրի զարգացմանը և սփյուռքահայ այցելուների շրջանակների ընդլայնմանը), Հայաստան-սփյուռք գործակցության թեմայով հեռուստահաղորդումների և տեսահոլովակների պատրաստում ու հեռարձակում, ձեռքբերում և բազմացում (ընդամենը 52600.0 հազ. դրամ, որից 2000.0 հազ. դրամը հատկացվում է հեռուստադպրոցի՝ մինչև 40 հաղորդման կազմակերպմանը): Ծրագրերը ֆինանսավորվում են ՀՀ պետական բյուջեի միջոցների հաշվին.

Նպաստում համայնքների մշակության կյանքի զարգացմանը՝

1) Հայաստանի Հանրապետության անկախության 25-ամյակին նվիրված «Իմ Հայաստան» համահայկական փառատոնի կազմակերպում՝

սփյուռքի գեղարվեստական խմբերի և անհատ կատարողների մասնակցություն (ազգային երգ, պար, երգչախմբային արվեստ, ասմունք, դուդուկ), առնվազն 600 մասնակից.

2) սփյուռքի մշակության գործիչներին նվիրված միջոցառումների, մեծարման երեկոների կազմակերպում.

3) «Մեր մեծերը» ծրագրի իրականացում:

«Մշակության միջոցառումների իրականացում» ծրագրի շրջանակներում իրականացվող՝ Հայաստանի Հանրապետության անկախության 25-ամյակին նվիրված «Իմ Հայաստան» համահայկական փառատոն (ընդամենը 84000.0 հազ. դրամ), «Մեր մեծերը» խորագրով մշակության միջոցառում (ընդամենը 4000.0 հազ. դրամ), սփյուռքի կառույցների և նշանավոր անհատների ծրագրերի իրականացում Հայաստանում, սփյուռքում (ընդամենը 24298.6 հազ. դրամ): Միջոցառումները ֆինանսավորվում են ՀՀ պետական բյուջեի միջոցների հաշվին:

Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության նախարարություն

39. | **Առողջապահական համակարգի արդիականացման վերաբերյալ**

1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)

ՀՀ մարզերի առողջապահական համակարգի զարգացումը շարունակում է մնալ որպես գերակա խնդիր: Հիմնանորոգվել և կառուցվել են ՀՀ մարզային բազմաթիվ բժշկական կենտրոններ ու առողջության առաջնային պահպանման հաստատությունների շենքեր: Բժշկական հաստա-

տությունները նաև հազեցվել են արդի բժշկական սարքավորումներով և անհրաժեշտ կահույքով: Մինչդեռ ՀՀ մարզերում դեռևս առկա են անմխիթար պայմաններում աշխատող՝ բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնող հաստատություններ, որոնց թե՛ շենքային վիճակը և թե՛ տեխնիկական հազեցվածությունը չեն բավարարում միջազգային նորմերի պահանջները, ինչը բացասաբար է անդրադառնում նաև մատուցվող բժշկական օգնության և սպասարկման որակի վրա: Միաժամանակ՝ լուրջ խնդիր է արդիականացված մարզային բժշկական հաստատությունները որակյալ կադրային ներուժով ապահովելը: ՀՀ մարզային առողջապահության համակարգերի զարգացման նպատակը բնակչությանը տրամադրվող բժշկական օգնության և սպասարկման որակի ու մատչելիության մակարդակի բարձրացումն է:

2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը

Ոլորտի հետագա զարգացման և արդիականացման նպատակով 2016 թվականի ընթացքում նախատեսվում է շարունակել մարզային բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնող հաստատությունների վերանորոգման (կառուցման) և հազեցման աշխատանքների իրականացումը: Մասնավորապես, ՀՀ Արագածոտնի մարզի Բյուրականի, ՀՀ Լոռու մարզի Ուռուտի, ՀՀ Վայոց ձորի մարզի Շատինի, ՀՀ Արարատի մարզի Մխչյանի և Լանջազատի համայնքներում 2015 թ. մեկնարկել էին բժշկական ամբուլատորիաների կառուցման աշխատանքները, և 2016 թ. նախատեսվում է շինարարական աշխատանքների ավարտը:

Հիմնանորոգման աշխատանքներ կիրականացվեն ՀՀ Արարատի մարզի «Արտաշատի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ում (130 մահճակալ): Ներկայումս բժշկական կենտրոնի եռահարկ մասնաշենքը գտնվում է անբարեկարգ վիճակում: Կենտրոնում տեղադրված բժշկական սարքավորումները դեռևս խորհրդային տարիների արտադրության են՝ հնամաշ, որոնց մի մասը չի շահագործվում՝ անսարք լինելու պատճառով: Նպատակն է աջակցել Արտաշատի տարածաշրջանի բնակչությանը մատուցվող հիվանդանոցային բժշկական օգնության և սպասարկման որակի բարելավմանը:

ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Սևան քաղաքում նախատեսվում է կառուցել նոր հիվանդանոց (32 մահճակալ): Սևանի հիվանդանոցը տեղակայված է 1970-ական թվականներին կառուցված երկհարկանի և 1985 թվականին կառուցված եռահարկ մասնաշենքերում, որոնցից շահագործվում է միայն եռահարկ մասնաշենքը, որտեղ և տեղակայված են հիվանդանոցային ծառայությունները: Հիմնադրումից ի վեր շինությունը չի ենթարկվել կապիտալ հիմնանորոգման և ներկայումս գտնվում է անմխիթար վիճակում: Նորակառույց հիվանդանոցային մասնաշենքը հնարավորություն կընձեռի էապես բարելավելու մատուցվող բժշկական օգնության ու սպասարկման որակը, արդյունավետությունը և մատչելիությունը բնակչության համար: Հաշվի առնելով նաև այն հանգամանքը, որ ՀՀ Գեղարքունիքի մարզն զբոսաշրջային գոտի է, ժամանակակից առողջապահական ենթակառուցվածքները ևս կնպաստեն զբոսաշրջության զարգացմանը:

Մարզային բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնող հաստատությունները կհազեցվեն բժշկական ու ախտորոշիչ սարքավորումներով, նոր բժշկական ու հիվանդասենյակային կահույքով և այլ անհրաժեշտ պարագաներով:

Կմշակվեն արդիականացված մարզային բժշկական հաստատությունները որակյալ բժշկական կադրերով ապահովելուն ուղղված համալիր միջոցառումների իրականացման վերաբերյալ առաջարկություններ:

Գերակա խնդրի կարգավորման առարկան ՀՀ մարզերում որակյալ, մատչելի, արդի, միջազգային չափանիշներին համապատասխանող առողջապահական համակարգի ստեղծման միջոցով ՀՀ մարզերի համաչափ զարգացումն է:

40. Հայաստանի Հանրապետությունում արյունաբանական և ուռուցքաբանական բժշկական օգնության ու սպասարկման որակի բարելավման նպատակով ենթակառուցվածքների ստեղծման վերաբերյալ

1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)

Արյունաբանական և ուռուցքաբանական հիվանդությունների բուժման արդյունավետության առումով կարևոր նշանակություն ունեն համապատասխան ենթակառուցվածքների ու ժամանակակից սարքավորումների առկայությունը, ինչպես նաև միջազգային չափանիշներին համապատասխանող բուժման մեթոդների կիրառումը: Ներկայումս գործող բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնող հաստատությունների ֆիզիկական վիճակը, առկա ենթակառուցվածքները չեն համապատասխանում արդի պահանջներին, բժշկական սարքավորումները հնամաշ են և կարիք ունեն արդիականացման: Հայաստանում արյունաբանական ոլորտում առայժմ ներդրված չեն բուժման միօրինականացված պրոտոկոլներ և ստանդարտներ:

Վերջին տարիներին ՀՀ բնակչության շրջանում քաղցկեղով և արյունաբանական հիվանդություններով հիվանդացությունը նկատելիորեն աճել է:

2014 թվականին 2005 թվականի համեմատ արձանագրվել է քաղցկեղով հիվանդացության շուրջ 31 % աճ (198.8-277.6-ը՝ 100.000 բնակչի հաշվով):

Օնկոհեմատոլոգիական հիվանդություններով հիվանդացությունը ևս զգալիորեն աճել է: Մասնավորապես, 2003 թ. գրանցվել է 10.8 հիվանդ՝ 100.000 բնակչի հաշվով, 2007 թ.՝ 15.3, 2009 թ.՝ 15.5, 2010 թ.՝ 16.4, իսկ 2013 թ.՝ 16.2 հիվանդ:

Զգալի վատթարացում է նկատվում նաև այլ վիճակագրական տվյալների առումով՝ քաղցկեղի տարածվածությունը վերջին տարիներին աճել է՝ 2004 թ. 0.83%-ից 2014 թ. հասնելով 1.28%-ի, իսկ մահացությունը 4.497 դեպքից(139.9՝ 100.000 բնակչի հաշվով) 2004 թ. աճել է մինչև 5.685 դեպքի (188.63՝ 100.000 բնակչի հաշվով)՝ 2014 թ. մահացության պատճառների մեջ՝ գրավելով երկրորդ տեղը՝ սիրտ-անոթային հիվանդություններից հետո: Ներկայումս ՀՀ-ում ոչ վարակիչ հիվանդությունների պատճառով մահացության տոկոսն ամենաբարձրն է ընդհանուր մահացության կառուցվածում:

Արյունաբանական և ուռուցքաբանական հիվանդությունների բուժման ոլորտում կարիք կա որակյալ բուժաշխատողների:

2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը

ՀՀ-ում առողջապահական ոլորտի արդիականացման և ոչ վարակիչ հիվանդությունների հետևանքով մահացության մակարդակի նվազեցման նպատակով Համաշխարհային բանկի կողմից ֆինանսավորվող նոր վարկային ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է իրականացնել արյունաբանական ոլորտի արդիականացման ծրագիր:

Ոչ վարակիչ հիվանդությունների, այդ թվում՝ արյունաբանական հիվանդությունների վաղ հայտնաբերմանը և արդյունավետ բուժմանը անկասկած կարող է նպաստել արդի, միջազգային չափանիշներին համապատասխանող և անհրաժեշտ սարքավորումներով հագեցած համապատասխան կենտրոնի առկայությունը:

Հաշվի առնելով ՀՀ-ում վերջին տարիներին արյունաբանական հիվանդություններով հիվանդացության տարածվածության և մահացության ցուցանիշների զգալի աճը, ինչպես նաև նշված բնագավառներում մատուցվող ծառայությունների արդիականացման անհրաժեշտությունը՝ ՀՀ կառավարությունը նախատեսում է բարելավել արյունաբանական բնագավառում մատուցվող ծառայությունների որակը՝ արյունաբանական կենտրոնի արդիականացման և կենտրոնում ոսկրածուծի փոխպատվաստման նոր բաժանմունքի ստեղծման միջոցով: ՀՀ առողջա-

	<p>պահության նախարարության «Պրոֆ. Ռ. Հ. Յոյանի անվան արյունաբանական կենտրոն» ՓԲԸ-ում, այդ թվում՝ նաև ոսկրածուծի փոխպատվաստման ստեղծվող բաժանմունքում աշխատող բժիշկների համար կկազմակերպվեն համապատասխան վերապատրաստման դասընթացներ:</p>
41.	<p align="center">Հայաստանի Հանրապետության բնակչության ռիսկային խմբերում ոչ վարակիչ հիվանդությունների վաղ հայտնաբերման և վերահսկման վերաբերյալ</p> <p>1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)</p> <p>ՀՀ առողջապահական համակարգի շարունակական զարգացումն ապահովելու, ինչպես նաև հանրապետությունում տարեցտարի ավելացող ոչ վարակիչ հիվանդությունների (ՌՎՀ) կանխարգելման և բուժման արդյունավետության բարձրացման նպատակով մեկնարկել է Համաշխարհային բանկի կողմից ֆինանսավորվող «Հիվանդությունների կանխարգելում և վերահսկում» վարկային ծրագիրը: Ծրագրի նպատակն է բարելավել մոր և մանկան առողջության պահպանման ծառայությունները և առողջության առաջնային պահպանման (ԱԱՊ) օղակում ընտրված ոչ վարակիչ հիվանդությունների վաղ հայտնաբերումը և վերահսկումը, ինչպես նաև ծրագրում ընդգրկված հիվանդանոցներում առողջապահական ծառայությունների որակը և արդյունավետությունը:</p> <p>2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը</p> <p>Գերակա խնդրի կատարման արդյունքում նախատեսվում է Հայաստանի Հանրապետության բնակչության ռիսկային խմբերում իրականացնել ոչ վարակիչ հիվանդությունների (հիպերտոնիա, շաքարային դիաբետ, արգանդի պարանոցի քաղցկեղ) գանգվածային սքրինինգներ, որոնք ուղղված կլինեն նշված հիվանդությունների վաղ հայտնաբերմանը և վերահսկմանը, ինչպես նաև մահացության նվազեցմանը: Հիպերտոնիայի և շաքարային դիաբետի սքրինինգների մեջ ընդգրկված է բնակչության 35-68 տարիքային խումբը: Արգանդի պարանոցի քաղցկեղի վաղ հայտնաբերման նպատակով ընդգրկված է կանանց 30-60 տարիքային խումբը:</p>
42.	<p align="center">Առանձին ոլորտներում Հայաստանի Հանրապետության բնակչության առողջապահական կարիքների գնահատման վերաբերյալ</p> <p>1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)</p> <p>Պետության կողմից առողջապահության ոլորտում մշակվող և իրականացվող քաղաքականության արդյունավետության կարևոր երաշխիքներից մեկն էլ բնակչության առողջապահական կարիքների վերաբերյալ համապարփակ և ճշգրիտ տվյալների առկայությունն է: Մինչդեռ ՀՀ առողջապահության ոլորտում ինչպես համապարփակ գնահատված և ամբողջական կարիքների, այնպես էլ՝ առանձին ոլորտներում կարիքների գնահատում կատարված չէ: Նկատի ունենալով այն, որ համընդհանուր առողջապահական կարիքների գնահատումը չափազանց ժամանակատար և ռեսուրսատար գործընթաց է, առաջարկվում է այն սկսել իրականացնել ՀՀ բնակչության շրջանում առավել տարածված ոչ վարակիչ հիվանդություններից շաքարային դիաբետի և ուղեղի արյան շրջանառության խանգարման հետևանքով առաջացած սիրտ-անոթային հիվանդությունների մասով՝ նախատեսելով հետագա տարիներին իրականացնել առողջապահական այլ ոլորտների կարիքների գնահատում ևս:</p> <p>2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը</p> <p>Գերակա խնդրի լուծման արդյունքում ակնկալվում է ունենալ բնակչության առողջապահական կարիքների գնահատման մեթոդաբանություն, որն սկզբնական փուլում նախատեսվում է կիրառել</p>

	<p>շաքարային դիաբետի և ուղեղի արյան շրջանառության խանգարման հետևանքով առաջացած սիրտ-անոթային հիվանդությունների մասով հանրապետության բնակչության (տնային տնտեսությունների) առողջապահական կարիքների գնահատման համար՝ հետագայում այն կիրառելով նաև այլ հիվանդությունների կարիքների գնահատման համար: Նշված հիվանդություններն ընտրվել են՝ հաշվի առնելով հանրապետության բնակչության հիվանդացության և մահացության պատճառներում դրանց զգալի տեսակարար կշիռը: Իրականացված աշխատանքները թույլ կտան առավել արդյունավետ մշակել առողջապահության ոլորտում քաղաքականությունը, տնօրինել ՀՀ պետական բյուջեից հատկացվող ռեսուրսները և մեծացնել դրանց ծախսման արդյունավետությունը:</p>
43.	<p>Առողջապահության տարբեր ոլորտների բարելավման նպատակով ընդունված և իրականացված ռազմավարությունների ու ծրագրերի արդյունավետության գնահատման վերաբերյալ</p> <p>1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)</p> <p>Վերջին տասնհինգ տարվա ընթացքում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից առողջապահության ոլորտում գերակա համարվող ուղղություններով ընդունվել և իրագործվել են բազմաթիվ ռազմավարություններ ու ծրագրեր: Դրանցով՝ բազմամյա կտրվածքով նախատեսվել են բազմաթիվ միջոցառումներ, որոնք՝ հընթացս, սահմանված ժամկետներում իրականացվել են, սակայն դրանց կատարման արդյունավետության համապարփակ գնահատում չի իրականացվել: Նկատի ունենալով այն, որ առողջապահության ոլորտում ռազմավարությունները և ծրագրերը շարունակական բնույթ ունեն, արդիական են դառնում նոր ծրագրերի ու ռազմավարությունների մշակումը և իրականացումը՝ դրանց արդյունավետության՝ համապատասխան գործիքակազմով իրականացված գնահատման արդյունքների հիման վրա: Այդ նպատակով նախատեսվում է մշակել համապատասխան մեթոդաբանություն, առնվազն չորս ռազմավարության և ծրագրի (ՀՀ կառավարության 2007 թվականի հուլիսի 26-ի «Վերարտադրողական առողջության բարելավման ազգային ռազմավարությունը, ծրագիրն ու 2007-2015 թթ. միջոցառումների ժամանակացույցին հավանություն տալու մասին» N 29 արձանագրային որոշում, ՀՀ կառավարության 2009 թվականի սեպտեմբերի 10-ի «Երեխաների և դեռահասների առողջության ու զարգացման ազգային ռազմավարությանը և դրա ներդրման գործողությունների ծրագրին հավանություն տալու մասին» N 37 արձանագրային որոշում, ՀՀ կառավարության 2013 թվականի մայիսի 23-ի «Համընդհանուր լաբորատոր ցանցի ստեղծման ռազմավարական ծրագրին և 2013-2014 թվականների միջոցառումների ցանկին հավանություն տալու մասին» N 20 արձանագրային որոշում, Սոցիալական կախվածություն և հատուկ նշանակություն ունեցող հիվանդությունների բժշկական օգնության 2015 թվականի պետական նպատակային ծրագրերում ընդգրկված «Սրտի անհետաձգելի վիրահատության ծառայություններ» ՀՀ 2015 թվականի պետական բյուջեի «Առողջապահություն» բաժնի ծրագիր) արդյունավետությունը գնահատել և գնահատման արդյունքների հիման վրա որոշել նույն ոլորտներում նոր ռազմավարությունների ու ծրագրերի ընդունման կամ շարունակման անհրաժեշտությունը:</p> <p>2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը</p> <p>Գերակա խնդրի իրականացման արդյունքում ակնկալվում է ՀՀ կառավարության կողմից նախկինում ընդունված և իրագործված ռազմավարությունների ու ծրագրերի գնահատման արդյունքներով մշակել միևնույն ոլորտում հաջորդ շրջափուլի համար նախատեսվող ռազմավարություններ և ծրագրեր, ինչի արդյունքում առաջնահերթությունների որոշմամբ առավել թիրախային ու հասցեական կդառնան ոլորտային քաղաքականության իրականացումը, առկա ռեսուրսների առավել արդյունավետ օգտագործումը:</p>

Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարություն	
44.	<p style="text-align: center;">Նախադպրոցական կրթության մատչելիության բարձրացման վերաբերյալ</p> <p>1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը) Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը պայմանավորված է պետական քաղաքականության նպատակով՝ ապահովել ավագ նախադպրոցական տարիքի երեխաների (հասկապես՝ սոցիալապես անապահով) համընդհանուր կրթությունը:</p> <p>2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը Շուրջ 30 նախակրթարանների հիմնում՝ առնվազն 600 երեխաների ընդգրկմամբ</p>
45.	<p style="text-align: center;">Հանրակրթության որակի և արդյունավետության բարձրացման վերաբերյալ</p> <p>1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը) Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը պայմանավորված է հանրակրթության որակի՝ միջազգային ընդունված չափանիշներին համապատասխանեցմամբ՝ ապահովելով հասարակության և գործարար միջավայրի բավարարվածությունը մատուցվող կրթական ծառայություններից՝ մինչև ժամանակ պահպանելով և սերունդներին փոխանցելով ազգային արժեքները, ինչպես նաև ազգային փոքրամասնությունների դպրոցահասակ երեխաների՝ որակյալ հիմնական կրթություն ստանալու հնարավորությունների ընդլայնմամբ:</p> <p>2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը</p> <ul style="list-style-type: none"> - 12 ավագ դպրոցների հիմնանորոգման մեկնարկ, - կրթության գերազանցության ազգային ծրագրի ներդրում, - «Ազգային երգ ու պար» առարկայի ներդրում ՀՀ Շիրակի մարզի 163, ՀՀ Արմավիրի մարզի 118, Երևանի 100 ուսումնական հաստատությունների 5-րդ դասարաններում, - «Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ», «Հեռահաղորդակցության հիմունքներ» և «Միկրոէլեկտրոնիկա» առարկաների ներդրում 10 ավագ դպրոցներում, - ազգային փոքրամասնությունների դպրոցների համար 4 անուն դասագրքերի վերահրատարակում (եզդիերեն), - հանրակրթական դպրոցների շուրջ 20 եզդիերենի և շուրջ 16 քրդերենի ուսուցիչների վերապատրաստում:
46.	<p style="text-align: center;">Հայաստանի Հանրապետության նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության համակարգի զարգացման ու եվրոպական մասնագիտական կրթական տարածքին ինտեգրման վերաբերյալ</p> <p>1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը) Նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության ոլորտում իրականացվող բարեփոխումներն ուղղված են ոլորտի զարգացմանը, կրթության որակի շարունակական բարելավմանն ու ապահովմանը, քաղաքացիների՝ կրթություն ստանալու համար հավասար պայմանների և իրավունքների ապահովմանը, ինչպես նաև կառավարման համակարգի արդյունավետության բարձրացմանը: Համակարգի արդյունավետ գործառության, առավել ևս անխոչընդոտ զարգացման ապահովման համար անհրաժեշտ է կառավարման համարժեք համակարգի առկայություն:</p>

	<p>2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը</p> <p>ՄԿՈՒ-ի համակարգում կառավարման արդյունավետության բարձրացումը կնպաստի կառավարման թափանցիկության, հրապարակայնության և որակի ապահովմանը, արհեստագործական և միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների տնօրենների, փոխտնօրենների ու ադմինիստրատիվ օղակների աշխատողների կառավարչական ունակությունների բարելավմանը, կարողությունների հզորացմանը և հմտությունների կատարելագործմանը:</p>
47.	<p>Բարձրագույն և հետբուհական մասնագիտական կրթության արդյունավետության՝ Բոլոնիայի գործընթացի սկզբունքների իրագործմամբ բարձրացման վերաբերյալ</p> <p>1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)</p> <p>Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը պայմանավորված է ՀՀ բարձրագույն կրթական համակարգը Եվրոպական բարձրագույն կրթական տարածքի (ԵԲԿՏ) ինտեգրմամբ և ճանաչելիության ապահովմամբ: ԵԲԿՏ-ում առանձնահատուկ կարևորություն է տրվում ուսանողակենտրոն ուսուցման խթանմանը, բուհերի կառավարման և ակադեմիական գործընթացներում ուսանողների մասնակցության բարձրացմանը: Ուստի, Հայաստանի բարձրագույն կրթության ոլորտում այս ուղղությամբ աշխատանքների տնականությունը, համադրելիության աստիճանի բարձրացումը դեռևս ոլորտի օրակարգային հարցեր են, որոնց լուծմանն էլ միտված են գերակա խնդիրները:</p> <p>2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը</p> <p>Բարձրագույն կրթությունը բոլոր մակարդակներում պետք է հիմնված լինի ժամանակակից հետազոտությունների վրա՝ դրանով իսկ խթանելով նորարարությունը և ստեղծագործական միտքը հասարակության մեջ: Կարևորելով բարձրագույն կրթության նորարարությունը խթանելու ներուժը՝ «Կրթության բարելավման ծրագիր» վարկային համաձայնագրի շրջանակներում նախատեսվում է առնվազն 4 բարձրագույն ուսումնական հաստատությունում նորարարական ծրագրերի իրականացում:</p> <p>Վերջին տարիներին բարձրագույն ուսումնական հաստատությունները ձեռք են բերել ավելի մեծ ինքնավարություն՝ հասարակության կարիքներին արձագանքող և հաշվետու լինելու արագորեն աճող ակնկալիքների հետ միասին: Կարևորվում է պետական ֆինանսավորմամբ հիմնական գերակայությունը՝ երաշխավորելով արդար մուտքը դեպի ինքնավար բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ և դրանց հետագա կայուն զարգացման համար հանդիսանալով կարևորագույն գործիք: Բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների կազմակերպահրավական գործող մոդելն ամբողջությամբ հնարավորություն չի ընձեռում բարձրագույն ուսումնական հաստատություններին լինելու ինքնավար՝ միևնույն ժամանակ բարձրացնելու վերջիններիս հաշվետվողական մոդելը: Բոլոնիայի գործընթացի անդամ երկրների բուհերի ներկա կազմակերպական կառուցվածքը, որը բնութագրվում է կառավարությունների, ակադեմիական համայնքի՝ իր ներկայացուցիչ կազմակերպությունների հետ միասին, և այլ գլխավոր շահագրգիռ կողմերի համագործակցությամբ, ամբողջությամբ ներդրված չէ ՀՀ բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում: Այս համատեքստում նախատեսվում է 2016 թվականի ընթացքում շարունակել բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների անցումը կազմակերպահրավական նոր ձևի՝ ընդլայնելով բուհերի ինքնավարությունը:</p> <p>ՀՀ բարձրագույն մասնագիտական կրթության Եվրոպական բարձրագույն կրթական տարածքին ինտեգրմանը և միջազգայնացմանը, պրոֆետորադասախոսական կազմի որակավորումներին</p>

<p>ներկայացվող պահանջների վերանայման, ուսանողների և հիմնական շահակիցների՝ պրոֆեսորադասախոսական կազմի ու գործատուների դերի բարձրացման նպատակով կարևորվում է բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների հավատարմագրման (ինստիտուցիոնալ, ծրագրային) գործընթացը: Նախատեսվում է բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների ինստիտուցիոնալ կամ ծրագրային հավատարմագրում՝ շարունակելով բուհերում որակի բարձրացման միջոցառումների իրականացումը:</p>
<p>Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի նախարարություն</p>
<p>48. Ժամանակակից հայ կերպարվեստի հանրահռչակման վերաբերյալ</p> <p>1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)</p> <p>Մշակույթի ոլորտում որպես պետական քաղաքականության ուղղություններ ամրագրվել և տարիների ընթացքում իրականացվել են թիրախային գործողություններ, որոնք են՝</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2011 թվականին՝ <i>Մշակութային կրթության զարգացմանն ուղղված նպատակային ծրագրերը,</i> - 2012 թվականին՝ <i>«Հայ գրադարանի 500-ամյակ» ծրագիրը,</i> - 2013 թվականին՝ <i>Հայկական գորգերի հանրահռչակման ծրագիրը,</i> - 2014 թվականին՝ <i>Երգչախմբային արվեստի զարգացման ծրագրերը,</i> - 2015 թվականին՝ <i>Թատերական արվեստի զարգացման ծրագրերը:</i> <p>2016 թվականին իրականացվող միջոցառումներն ու գործընթացները նպատակաուղղված կլինեն Հայաստանում և միջազգային ասպարեզում հայ ժամանակակից կերպարվեստի հանրահռչակմանը, ինչպես նաև հայ կերպարվեստի զարգացման ասպահովմանը, հայ ժամանակակից անվանի արվեստագետների ստեղծագործական գործունեության վերաստիմանը, ստեղծագործողների շրջանում հայ կերպարվեստի հանդեպ հետաքրքրության առաջացմանը և հանրության գեղագիտական ճաշակի բարձրացմանը:</p> <p>2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը</p> <p>Գերակա խնդրի լուծման արդյունքում ակնկալվում է ապահովել հայ կերպարվեստի հանրահռչակումն արտերկրում ժամանակակից ստեղծագործողների միջազգային ցուցահանդեսներին մասնակցությամբ, Հայաստանում առաջին երևանյան միջազգային բիենալեի անցկացմամբ ու նպատակային ցուցահանդեսների կազմակերպմամբ: Իրականացվող միջոցառումները կնպաստեն ստեղծագործական ներուժի խթանմանը, թանգարանային ֆոնդերի համալրմանը և ժամանակակից հայ նկարիչների ստեղծագործությունների թվայնացմանն ու տեղեկատու շտեմարանի ստեղծմանը:</p>
<p>49. Հայ մշակույթի զարգացմանն ուղղված ժամանակակից գործընթացների խթանման վերաբերյալ</p> <p>1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)</p> <p>Գերակա խնդրի հիմնական նպատակն է հայ մշակույթի և ազգային ինքնության պահպանման, զարգացման, տարածման, հանրահռչակման, նորովի ներկայացման, սերունդներին փոխանցման ասպահովումը, ինչպես նաև թանգարանների ցուցադրական տարածքների ընդլայնումն ու արդիականացումը, մշակութային շտեմարանների համալրումը, նոր ցուցադրությունների կազմակերպումը, երաժշտարվեստի, թատերարվեստի, կինոարվեստի ոլորտներում ստեղծագործական և հրատարակչական ծրագրերի իրականացման խթանումը:</p> <p>Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պահպանության և օգտագործման բնագավառում, ՀՀ օրենսդրության պահանջներին համապատասխան, հուշարձանների պետական հաշվառման գործառնությունների իրականացումը, մասնավորապես, դրանց կադաստրի կազմումն ու վարումը:</p>

	<p>2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը</p> <p>Գերակա խնդրի լուծման արդյունքում ակնկալվում է ընդլայնել ժամանակակից գործընթացներում հայ մշակույթի ազդեցության շրջանակները, մասնավորապես, թանգարանների ոլորտում թանգարանային ցուցադրական տարածքների ընդլայնմամբ և արդիականացմամբ վերանորոգված տուն-թանգարանների վերաբացումը (Մարտիրոս Սարյանի, Դերենիկ Դեմիրճյանի, Զաքար Զաքարյանի, Համո Սահյանի տուն-թանգարաններ), նոր մշտական ցուցադրությունների կազմակերպումը, արվեստի տարբեր ոլորտներում հայկական մշակույթային ժառանգության հանրահռչակումը՝ արտերկրի հեղինակավոր մշակույթային հարթակներում միջազգային ցուցահանդեսների կազմակերպմամբ, հրատարակչական ծրագրերի իրականացմամբ, համատեղ կինոարտադրության խթանմամբ, ֆիլմերի թվայնացմամբ, տեղեկատվական շտեմարանների ստեղծմամբ և համալրմամբ:</p> <p>Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պահպանության ու օգտագործման բնագավառում պետական միասնական կադաստրի ստեղծում և վարում՝ համապատասխան տվյալների ձեռքբերման, պահանջվող ձևաչափով (թվային) տվյալների մշակման, նորերի կազմման, դրանց ներդրման ու տրամադրման ապահովմամբ:</p>
<p>50.</p>	<p>Հայաստանի Հանրապետության անկախության 25-րդ տարեդարձի շրջանակներում ստեղծագործական ծրագրերի իրականացմանն աջակցման վերաբերյալ</p> <p>1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)</p> <p>Իրականացվող միջոցառումներն ու գործընթացները նպատակաուղղված կլինեն հասարակության մեջ Հայաստանի Հանրապետության անկախության՝ իբրև քաղաքակրթական գաղափարի արժևորմանը, հայ ժողովրդի պատմականորեն ձևավորված ստեղծագործ առաքելության արարման միակ ուղեգծի նշանավորմանը, 25-ամյա պետության ձեռքբերումների ու նվաճումների լիարժեք քաջահայտմանը և իրազեկմանը:</p> <p>2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը</p> <p>Գերակա խնդրի լուծման արդյունքում Հայաստանի Հանրապետության անկախության 25-րդ տարեդարձին նվիրված ծրագրերը հնարավորություն կընձեռեն մշակույթի միջոցով ի մի բերելու և հանրությանը ներկայացնելու անկախության ժամանակաշրջանի ձեռքբերումներն ու նվաճումները, ինչը կնպաստի անկախության գաղափարի արժևորմանը և մատաղ սերնդի քաղաքացիական, հայրենասիրական դաստիարակությանը:</p>
<p>51.</p>	<p>Ավանդական մշակույթի արդիականացման վերաբերյալ</p> <p>1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)</p> <p>Գերակա խնդրի հիմնական նպատակն է ավանդական մշակույթի բնագավառներից մեկի՝ ազգային տարազի վերարտադրման միջոցով ստեղծել նպաստավոր պայմաններ ժամանակակից հագուստի մոդելավորման ու տարածման ոլորտում ավանդական հայկական հագուստի և նրա բաղկացուցիչների կիրառության խթանման համար: Ավանդական տարազը մարդու ազգային, սեռային պատկանելությունը ցույց տվող անձնագիր է, հասարակական նշանակությունը բնութագրող խորհրդանիշ: Այն կայուն հատկանիշներով յուրահատուկ էթնիկական ցուցիչ է, որը, կապված լինելով տվյալ էթնիկական ընդհանրության ծագման, զարգացման, պատմական ճակատագրի, որոշակի բնակլիմայական միջավայրի հետ, արտացոլում է տվյալ էթնոսի մշակույթային ինքնատիպությունն ու ազգային խառնվածքի որոշ առանձնահատկություններ: Ժամանակի ընթացքում հայկական ազգային տարազը դուրս է մղվել կիրառությունից, ինչը վտանգի տակ է դրել ազգային խորհրդանշանային, ձեռարվեստի, մասնավորապես, կերպարվեստի տեսակների պահպանումը: Իրականացվող միջոցառումներն ու գործընթացները նպատակաուղղված են ավանդական մշակույթի արդիականացման վերաբերյալ:</p>

տակառուդրված կլինեն հասարակության մեջ ազգային տարազի հանրահռչակմանը, ինչպես նաև հայկական ավանդական հագուստի նորովի ներկայացմանն ու կիրառման ապահովմանը, հագուստի մոդելավորման արդի գործընթացներում ազգային տարազի ներառմանն ու վերասարժնորմանը, երիտասարդ ստեղծագործողների շրջանում հայկական տարազի հանդեպ հետաքրքրության առաջացմանը:

2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը

Գերակա խնդրի լուծման արդյունքում հնարավոր կլինի ժամանակակից ստեղծագործողների հայացքն ու գործունեությունը բնեղել ավանդական մշակույթի կորսված կամ կորստի վտանգի տակ գտնվող այնպիսի բնագավառներին, ինչպիսիք են ազգային տարազը և դրան սերտորեն առնչվող ձեռարվեստի, դեկորատիվ կիրառական արվեստի ճյուղերը, մասնավորապես, հայկական տարբեր պատմաազգագրական շրջաններին բնորոշ կարատեսակները, ասեղնագործության, ժանյակի դպրոցները, ավանդական զարդերը: Իրականացվող միջոցառումները կապահովեն ազգային տարազի և դրա բաղադրիչների վերարտադրությունը, նորովի կիրառումը և հանրահռչակումը:

Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն

52. Հաշմանդամություն ունեցող անձանց սոցիալական ներառմանն ուղղված բարեփոխումների իրականացման վերաբերյալ

1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)

Հայաստանի Հանրապետությունը, 2010 թվականին վավերացնելով ՄԱԿ-ի 2006 թ. «Հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքների մասին» կոնվենցիան, ստանձնել է միջազգային պարտավորություն՝ գործող օրենսդրությունը համապատասխանեցնել կոնվենցիայի դրույթներից բխող պահանջներին, ինչպես նաև ստեղծել հավասար պայմաններ և ապահովել հավասար հնարավորություններ՝ հաշմանդամություն ունեցող անձանց սոցիալական ներառման համար: Ելնելով վերոնշյալից՝ ՀՀ կառավարության 2015 թ. օգոստոսի 31-ի նիստի N 40 արձանագրային որոշմամբ 2016 թ. հայտարարվել է հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար հավասար հնարավորությունների տարի, և անհրաժեշտ է իրականացնել միջոցառումներ՝ ուղղված հաշմանդամություն ունեցող անձանց սոցիալական ներառմանը:

Հայաստանի Հանրապետությունում հաշմանդամների հիմնահարցերին առնչվող խնդիրները կարգավորվում են «Հայաստանի Հանրապետությունում հաշմանդամների սոցիալական պաշտպանության մասին» 1993 թ. ընդունված ՀՀ օրենքով, որով հիմնականում սահմանվում են հաշմանդամություն ունեցող անձանց սոցիալական պաշտպանության սկզբունքները և մոտեցումները: Գործող օրենքում ամրագրված մոտեցումները չեն համապատասխանում հաշմանդամություն ունեցող անձանց սոցիալական ներառման միջազգայնորեն ընդունված սկզբունքներին ու մոտեցումներին, մասնավորապես, նշված կոնվենցիայի պահանջներին: «Հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքների պաշտպանության և սոցիալական ներառման մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի դրույթները հիմնված կլինեն առավելապես սոցիալական ներառման սկզբունքի վրա և կընդգրկեն հասարակական կյանքի գրեթե բոլոր ոլորտները՝ ամրագրելով հավասար հնարավորությունների և պայմանների վերաբերյալ նորմեր:

Հաշմանդամություն ունեցող անձանց սոցիալական ներառմանն ուղղված 2016-2021 թթ. համալիր ծրագրի նպատակն է հաշմանդամություն ունեցող անձանց ներառումը հասարակություն, կյանքի բոլոր ոլորտներում նրանց լիարժեք մասնակցության ապահովումը:

ՀՀ կառավարության 2014 թ. հունվարի 9-ի N 1 արձանագրային որոշմամբ հավանության արժանացած՝ Անձի բազմակողմանի գնահատման՝ Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության ֆունկցիաների միջազգային դասակարգման (այսուհետ՝ ԱՀԿ ՖՄԴ)

սկզբունքների վրա հիմնված հաշմանդամության սահմանման մոդելի ներդրման հայեցակարգով նախատեսված է հանրապետությունում ներդնել հաշմանդամության սոցիալական մոդելը:

Այս ուղղությամբ 2015 թ. ընթացքում մշակվել են հաշմանդամության սահմանման նոր չափորոշիչներ (գործիքներ), որոնց հիմքում ընկած են ԱՀԿ ՖՄԴ-ի սկզբունքները: Մշակված գործիքները երկու փուլով փորձարկվել են, իրականացվել են պրոսպեկտիվ և ռետրոսպեկտիվ փորձարկումներ, որոնց արդյունքում գործիքակազմը պարբերաբար լրամշակվել է: Նախատեսվում է 2016 թ. ևս իրականացնել գործիքների փորձարկում՝ նոր մոտեցմամբ հաշմանդամության գնահատման գործընթացին առնչվող խնդիրները վերհանելու, համապատասխան եզրակացություններ կատարելու և առաջարկություններ ներկայացնելու նպատակով:

2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը

Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվում է հետևյալ արդյունքը՝

1) հաշմանդամության բնագավառի օրենսդրության կատարելագործում, մասնավորապես, «Հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքների պաշտպանության և սոցիալական ներառման մասին» ՀՀ օրենքի և համապատասխան այլ իրավական ակտերի ընդունում:

2) հաշմանդամություն ունեցող անձանց սոցիալական ներառման 2016-2021 թթ. համալիր ծրագրի առկայություն, որը ներառում է տարբեր ոլորտներում (առողջապահության, մշակույթի, մարզական, կրթության, զբաղվածության և այլ) հաշմանդամություն ունեցող անձանց սոցիալական ներառմանն ուղղված՝ կանոնակարգված ուղղություններ ու նախատեսված միջոցառումներ:

3) անձին հաշմանդամություն սահմանելու գործընթացում նոր մոտեցումների ամրագրում, մասնավորապես, անձին հաշմանդամության սահմանում առողջական, մասնակցության ու գործունեությանն միջավայրային գործոնների համատեքստում, ԱՀԿ ՖՄԴ-ի հիման վրա մշակված չափորոշիչների հաստատում:

53. Ինտեգրված սոցիալական ծառայությունների տրամադրման գիտելիքահեն գործընթացի ներդրման և համալիր սոցիալական ծառայություններ տրամադրող նոր տարածքային կենտրոնների ստեղծման վերաբերյալ

1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)

ՀՀ կառավարության 2013 թվականի մայիսի 16-ի N 515-Ա որոշմամբ հաստատված և ՀՀ Ազգային ժողովի կողմից հավանության արժանացած ՀՀ կառավարության ծրագրի համաձայն՝ սոցիալական քաղաքականության ոլորտի հիմնական ուղղություններից է սոցիալապես անապահով անձին (ընտանիքին) որակյալ և մատչելի, իր կարիքներին համարժեք, ինտեգրված սոցիալական ծառայությունների տրամադրման ապահովումը՝ սոցիալական աշխատանքի առավել ժամանակակից մեթոդների կիրառման միջոցով:

«Սոցիալական աջակցության մասին» ՀՀ օրենքի 22-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ ենթակետով սահմանված է, որ սոցիալական աջակցության բնագավառում ՀՀ կառավարության լիազորված պետական կառավարման մարմինը կազմակերպում է «Սոցիալական աշխատանք» մասնագիտացման, ինչպես նաև սոցիալական աշխատանքի մասնագետների որակավորման բարձրացման դասընթացներ:

2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը

Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվում է հետևյալ արդյունքը՝

1) սոցիալական համագործակցության ինստիտուցիոնալիզացիայի նպատակով սոցիալական ծառայություններ տրամադրող տարածքային մարմինների, ՏԻՄ-երի և սոցիալական ծառայություններ տրամադրող կազմակերպությունների միջև համագործակցության մեխանիզմներին վերաբերող հանդիպումների, կլոր սեղանների, սեմինարների, ուսուցման դասընթացների կազմակերպում:

«Սոցիալական աջակցության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 20-րդ հոդվածով որպես սոցիալական աջակցության սկզբունք է սահմանվել նաև համագործակցությունը, մասնավորապես, այն հիմնարար նշանակություն ունի ինտեգրված սոցիալական ծառայությունների համակարգի գործարկման համար: Սոցիալական համագործակցության ապահովման համար օրենքի 34-րդ, 35-րդ և 36-րդ հոդվածներով սահմանվում են համագործակցության հիմնական դրույթները:

ՀՀ կառավարության 2015 թ. օգոստոսի 31-ի նիստում ընդունվել է «Սոցիալական համագործակցության ռազմավարական ուղղություններին և կազմակերպման ձևերին, ինչպես նաև սոցիալական համագործակցության ապահովմանն ուղղված՝ իրականացվելիք գործողությունների ցանկին հավանություն տալու մասին» ՀՀ կառավարության արձանագրային որոշումը, որով նախանշվում են սոցիալական համագործակցության ամբողջացված շրջանակը, մասնակիցները, հնարավոր ձևերը, դրանց կիրառման հնարավորությունները:

Հանդիպումների, կլոր սեղանների, սեմինարների, ուսուցման դասընթացների կազմակերպումը հնարավորություն կտա բարձրացնելու սոցիալական աշխատողների մասնագիտական գիտելիքներն ու հմտությունները սոցիալական համագործակցության մեխանիզմների կիրառման վերաբերյալ, որն էլ կհանգեցնի ինտեգրված սոցիալական ծառայությունների տրամադրման արդյունավետության բարձրացմանը:

2) սոցիալական աշխատողների կատարելագործում (մասնագիտացում), «Սոցիալական աշխատանք» մասնագիտացման որակավորման բարձրացման դասընթացների կազմակերպում:

«Սոցիալական աջակցության մասին» ՀՀ օրենքի 46-րդ հոդվածի 6-րդ մասով սահմանված է, որ լիազորված պետական մարմնի աշխատակազմում չընդգրկված և կառավարման ոլորտից դուրս գործող տարածքային մարմիններում, ինչպես նաև այդ օրենքի 13-րդ հոդվածով նախատեսված կազմակերպություններում «Սոցիալական աջակցության մասին» ՀՀ օրենքն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ մինչև 2017 թ. հունվարի 1-ը ընկած ժամանակահատվածում՝ աշխատանքի ընդունված սոցիալական աշխատանքի մասնագետները նույն օրենքի 39-րդ հոդվածի 2-րդ և 4-րդ մասերով սահմանված «Սոցիալական աշխատանք» մասնագիտության հատուկ դասընթացները պետք է ավարտեն աշխատանքի ընդունվելուց հետո՝ առավելագույնը 12 ամսվա ընթացքում:

Նախատեսվում է վերապատրաստել սոցիալական աշխատողների և տրամադրել անհրաժեշտ հավաստագրեր:

3) սոցիալական աշխատողների ռեգիստրի ձևավորում:

Սոցիալական աշխատանքի ինստիտուտի կայացման գործում կարևորվում է սոցիալական ծառայություններ տրամադրող տարածքային մարմիններում, ինչպես նաև այլ կազմակերպություններում սոցիալական աշխատողների ռեգիստրի ձևավորումը, որում նախատեսվում է ներառել տվյալներ կադրային ռեսուրսների, սոցիալական աշխատողների ստաժի, մասնագիտական կրթության, զբաղեցրած պաշտոնի, որակավորման վկայականների (հավաստագրերի) առկայության և այլնի մասին: Ձևավորվող ռեգիստրը հնարավորություն կտա գնահատել սոցիալական աշխատողների համար վերապատրաստման անհրաժեշտ կարիքները, ժամկետները, պարբերականությունը և այլն:

4) համալիր սոցիալական ծառայություններ տրամադրող ևս 20 տարածքային կենտրոնների գործարկման պայմանների ապահովում:

Համաշխարհային բանկի աջակցությամբ իրականացվող սոցիալական պաշտպանության վարչարարության բարեփոխումների ծրագրի շրջանակներում համալիր սոցիալական ծառայությունների տրամադրման համար բավարար պայմաններ ստեղծելու նպատակով շարունակվելու են համապատասխան շենք-շինությունների վերանորոգման, տեխնիկապես վերազինման աշխատանքները:

54. Երեխաների խնամքի տրամադրման այլընտրանքային սոցիալական ծառայությունների զարգացման վերաբերյալ

1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)

Երեխաների խնամքի տրամադրման այլընտրանքային սոցիալական ծառայությունների ներդրման գործընթացը պայմանավորված է ընտանիքներում երեխաների ապրելու իրավունքի ապահովման, այլընտրանքային ծառայությունների ցանցի զարգացման, երեխաներին հասարակություն ներառելու անհրաժեշտությամբ:

Երեխայի պաշտպանության ոլորտի խնդիրներն են կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված երեխայի սոցիալական պաշտպանության երաշխիքների ապահովումը, երեխայի և նրա ընտանիքի կարիքների բավարարումը, այլընտրանքային ծառայությունների ցանցի զարգացումը, երեխայի՝ ընտանիքում ապրելու իրավունքի ապահովումը, իսկ դրա անհնարինության դեպքում՝ երեխայի խնամքն ընտանեկանին առավել մոտ պայմաններում կազմակերպելը:

Առկա խնդիրների լուծման նպատակով նախատեսվում է երեխաների խնամքի այլընտրանքային սոցիալական ծառայությունների համակարգի ներդրում և զարգացում մասնավորապես, բնակչության սոցիալական պաշտպանության հաստատությունների (մանկատուն և երեխաների խնամքի գիշերօթիկ հաստատություն) վերակազմակերպման միջոցով:

2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը

Կբարտեզագրվեն Հայաստանի Հանրապետությունում երեխաների խնամքի այլընտրանքային ծառայությունները, և կարիքները կգնահատվեն, որի հիման վրա կմշակվեն երեխաների խնամքի այլընտրանքային ծառայությունների զարգացման ծրագիրն ու ժամանակացույցը:

Ոլորտում իրականացվող բարեփոխումներին համահունչ կմշակվեն բնակչության սոցիալական պաշտպանության հաստատությունների (մանկատուն և երեխաների խնամքի գիշերօթիկ հաստատություն) վերակազմակերպման վերաբերյալ իրավական ակտերը:

Կմշակվեն հաստատությունների աշխատողների վերապատրաստման մոդուլները, դրան համապատասխան կիրականացվեն վերապատրաստման ու վերաորակավորման միջոցառումներ:

Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարություն

55. Հայաստանի Հանրապետության քրեակատարողական հիմնարկներում բժշկական ծառայությունների արդիականացման վերաբերյալ

1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)

Հայաստանի Հանրապետության քրեակատարողական հիմնարկներում բժշկական ծառայությունների արդիականացման նպատակն է բարելավել օրենսդրական հիմքերը և բուժօգնության տրամադրման ներկայիս մոդելը: Ոլորտի առաջնային խնդիրներից է քրեակատարողական հիմնարկների բուժմասերի նյութատեխնիկական պայմանների բարելավումը: Համակարգի արդիականացման շրջանակը պետք է ներառի նաև քրեակատարողական հիմնարկների բժշկական անձնակազմի մասնագիտական գիտելիքների, ինչպես նաև բժշկական էթիկայի և մարդու իրավունքների հարցերում եվրոպական չափանիշների վերաբերյալ իմացության կատարելագործումը՝ պարբերաբար իրականացվող վերապատրաստման ծրագրերի միջոցով:

2. Իրավական ակտի կիրառման դեպքում ակնկալվող արդյունքը

Քրեակատարողական հիմնարկներում բժշկական ծառայությունների մատուցմանը վերաբերող օրենսդրության արդիականացում, քրեակատարողական ծառայողների համար մարդու իրավունքների

և բժշկական էթիկայի վերաբերյալ կրթական ծրագրերի մշակում, 800 քրեակատարողական ծառայողների համար մարդու իրավունքների և բժշկական էթիկայի վերաբերյալ դասընթացների իրականացում, 10 քրեակատարողական հիմնարկի բուժմասերի հազեցում առողջության առաջնային պահպանման ծառայությունների մատուցման համար անհրաժեշտ սարքավորումներով և պարագաներով:

Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության նախարարություն

56. Հայաստանի Հանրապետության զինված ուժերում «Հրամանատրում՝ առաջադրանքի միջոցով» համակարգի ներդրման վերաբերյալ

1. Իրավական ակտի անհրաժեշտությունը (նպատակը)

ՀՀ զինված ուժերի կառավարման համակարգում «Հրամանատրում՝ առաջադրանքի միջոցով» սկզբունքի ներդրման անհրաժեշտությունն առաջացել է ՀՀ պաշտպանության ռազմավարական վերանայման շրջանակներում ի հայտ բերված եզրահանգումների արդյունքում: Տեխնիկական ու տեխնոլոգիական առաջընթացը և ռազմական գործում հեղափոխությունն ու նոր տեսակի զենքերի ներդրումը հանգեցրել են զինված պայքարի ձևերի և եղանակների, հետևաբար՝ նաև պատերազմի բնույթի փոփոխմանը: Ժամանակակից սպառազինության, ռազմական տեխնիկայի հնարավորությունների և մեր տարածաշրջանում ձևավորված ուժերի իրական հարաբերակցության պայմաններում առաջ է եկել հավանական հակառակորդի քանակական առավելությունը որակական գերազանցությամբ չեզոքացնելու նպատակ: Այս նպատակին հասնելու ուղիներից է «Խելամիտ պաշտպանությունը», որն արտահայտվելու է ռազմական (մարտական) գործողությունների ձևերի ու եղանակների փոփոխությամբ և թույլ է տալու փոքր, բայց մեծ խնդիրների կատարմանն ունակ ստորաբաժանումներով իրականացնել ապակենտրոնացված ու տարատեղված ռազմական (մարտական) գործողություններ: Նպատակին հասնելու միջոցներից է «Հրամանատրում՝ առաջադրանքի միջոցով» սկզբունքը, որը «Դիտարկում-կողմնորոշում-որոշում-գործողություն» տիրույթում թույլ կտա առաջ անցնել հակառակորդից (վերջինիս ստիպելով ոչ թե գործել, այլ սոսկ արձագանքել) և կկրճատի մարտական խնդիրները կատարելու որոշումների կայացման ժամանակը:

2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը

Նպատակին հասնելու միջոցներից է «Հրամանատրում՝ առաջադրանքի միջոցով» սկզբունքը, որը «Դիտարկում-կողմնորոշում-որոշում-գործողություն» տիրույթում թույլ կտա առաջ անցնել հակառակորդից (վերջինիս ստիպելով ոչ թե գործել, այլ՝ սոսկ արձագանքել) և կկրճատի մարտական խնդիրների կատարման որոշումների ընդունման ժամանակը: Գերակա խնդիրը պետք է իրականացվի 2016-2018 թթ. ժամանակահատվածում՝ դրա կատարմանն ուղղված քայլերի հետևյալ հաջորդականությամբ՝

1) պատերազմի (ռազմական և մարտական գործողությունների) վարման առավել արդյունավետ ձևերի ու եղանակների մշակում: Կատարման ժամկետը՝ մինչև 2016 թվականի վերջը.

2) «Հրամանատրում՝ առաջադրանքի միջոցով» սկզբունքին համահունչ՝ ՀՀ զինված ուժերի կառավարման համակարգում կառավարման մարմինների լիազորությունների և գործառույթների շրջանակների որոշում: Կատարման ժամկետը՝ մինչև 2017 թվականի վերջը.

3) «Հրամանատրում՝ առաջադրանքի միջոցով» սկզբունքի շրջանակներում անձնակազմի վերապատրաստման համար գործընկեր երկրների ուսումնակրթական կենտրոններում անցկացվող դասընթացներին (անհատական պատրաստություն) և զորավարություններին (հավա-

քական պատրաստություն) ՀՀ զինված ուժերի ներկայացուցիչների և ստորաբաժանումների մասնակցության հնարավորությունների ստեղծում: Կատարման ժամկետը՝ 2016-2018 թթ.

4) ՀՀ զինված ուժերի կառավարման մարմինների, կառավարման կետերի կառուցվածքի և տեխնիկական միջոցներով հագեցվածության վերանայում, համապատասխան նորմատիվ-իրավական և ղեկավար փաստաթղթերում փոփոխությունների ու լրացումների կատարում (ըստ անհրաժեշտության՝ նոր փաստաթղթերի մշակում): Կատարման ժամկետը՝ մինչև 2018 թվականի վերջը:

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր Հայաստանի Հանրապետության ոստիկանություն

57. Համայնքային ոստիկանության գործունեության ընդլայնման վերաբերյալ

1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)

Համայնքային ոստիկանության գործունեության ընդլայնումը որպես 2016 թվականին ՀՀ կառավարությանն առընթեր ՀՀ ոստիկանության կողմից իրականացվելիք գերակա խնդիր ներառելը պայմանավորված է ՀՀ կառավարության 2015 թվականի հուլիսի 30-ի «Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր Հայաստանի Հանրապետության ոստիկանության գործունեության ոլորտում 2015-2014 թվականների բարեփոխումների ծրագիրը և ժամանակացույցը հաստատելու մասին» N 871-Ն որոշման N 2 հավելվածում սույն միջոցառման ընդգրկմամբ և խնդրի կարևորմամբ:

Որպես 2016 թվականի գերակա խնդիր ներառելով համայնքային ոստիկանության գործունեության ընդլայնումը Երևան քաղաքում և հանրապետության մարզերում՝ ՀՀ կառավարությանն առընթեր ՀՀ ոստիկանությունը նպատակ ունի մոտ ապագայում շոշափելի ձեռքբերումներով կատարելագործելու համայնքային ոստիկանության գործունեությունը խթանող սոցիալ-իրավական անհրաժեշտ պայմաններն ու նյութատեխնիկական բազան: Մասնավորապես, 2016 թվականի ընթացքում նախատեսվում է ստեղծել համայնքային ոստիկանության ևս 4 նոր հենակետ, ապահովել դրանք անհրաժեշտ գույքով և տեխնիկական միջոցներով և իրականացնել վերապատրաստումներ համայնքային ոստիկանության ծառայողների համար:

Սույն գերակա խնդիրը նախատեսվում է իրականացնել ՀՀ կառավարությանն առընթեր ՀՀ ոստիկանության համապատասխան արտաբյուջետային միջոցների հաշվին: Լրացուցիչ ֆինանսավորում ՀՀ պետական բյուջեից չի ակնկալվում:

2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը

Գերակա խնդրի համակողմանի իրագործման արդյունքում ակնկալվում է համայնքային ոստիկանության նոր հենակետերի ստեղծում՝ տեխնիկական միջոցների ու գույքի ապահովմամբ, և համայնքային ոստիկանության ծառայողների վերապատրաստում:

58. Հայաստանի Հանրապետության Տավուշի մարզում տրանսպորտային միջոցների գրանցման և հաշվառման ստորաբաժանման ենթակառուցվածքների ստեղծման, վարորդական վկայական հատկացնելու գործընթացի արդյունավետությունն ապահովող կազմակերպական միջոցառումների իրականացման վերաբերյալ

1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)

ՀՀ մարզերում ճանապարհային ոստիկանության կողմից բնակչությանը մատուցվող ծառայությունների որակը բարելավելու համար անհրաժեշտ է ՀՀ մարզերում տեղակայված վարորդական վկայական հատկացնող և տրանսպորտային միջոցների հաշվառում իրականացնող ստորաբաժանումների կողմից ծառայությունը մատուցելու պահին հիմնական վարորդական վկայականի և

հաշվառման վկայագրի հատկացումը, ինչը պայմանավորված է քաղաքացիներին որակյալ ու պարզեցված ընթացակարգով ծառայություններ մատուցելու անհրաժեշտությամբ:

Ներկայումս անհրաժեշտ տեխնիկական միջոցների բացակայության պատճառով ՀՀ մարզերում տեղակայված՝ վարորդական վկայական հատկացնող և տրանսպորտային միջոցների հաշվառում իրականացնող ստորաբաժանումների կողմից հիմնական վարորդական վկայականը և հաշվառման վկայագիրը հատկացվում են ծառայության մատուցումից հետո 5 օրվա ընթացքում՝ այդ ժամանակահատվածի համար հատկացնելով ժամանակավոր վարորդական վկայական կամ հաշվառման վկայագիր: Այսինքն՝ քաղաքացին ստիպված է լինում կրկին այցելել ճանապարհային ոստիկանության ստորաբաժանում և ստանալ հիմնական վարորդական վկայականը կամ հաշվառման վկայագիրը:

Որպես 2016 թվականի գերակա խնդիր՝ առաջարկվում է Հայաստանի Հանրապետության Տավուշի մարզում տեղակայված՝ վարորդական վկայական հատկացնող և տրանսպորտային միջոցների հաշվառում իրականացնող ստորաբաժանման կողմից ծառայության մատուցման պահին հիմնական վարորդական վկայականի և հաշվառման վկայագրի հատկացումը: Մասնավորապես, նախատեսվում է մինչև 2016 թվականի ավարտն իրականացնել Հայաստանի Հանրապետության Տավուշի մարզում հաշվառման-քննական ստորաբաժանման վարչական շենքի ու քննական ավտոդրոմի կառուցման, ինչպես նաև հաշվառման-քննական ստորաբաժանման կողմից տրանսպորտային միջոցների գրանցման և հաշվառման՝ «հոսքագծի» եղանակով իրականացման աշխատանքներ:

Սույն գերակա խնդիրը նախատեսվում է իրականացնել ՀՀ կառավարությանն առընթեր ՀՀ ոստիկանության համապատասխան արտաբյուջետային միջոցների հաշվին: Լրացուցիչ ֆինանսավորում ՀՀ պետական բյուջեից չի ակնկալվում:

2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը

Գերակա խնդրի իրականացումը կնպաստի Հայաստանի Հանրապետության Տավուշի մարզում ճանապարհային ոստիկանության կողմից բնակչությանը մատուցվող ծառայությունների որակի բարելավմանը:

59. Հանցագործությունների նախականիման, կանխման և բացահայտման աշխատանքների արդյունավետության՝ տեղեկատվական շտեմարանների օգտագործմամբ բարձրացման վերաբերյալ

1. Գերակա խնդրի անհրաժեշտությունը (նպատակը)

«Հանցագործությունների նախականիման, կանխման և բացահայտման աշխատանքների արդյունավետության՝ տեղեկատվական շտեմարանների օգտագործմամբ բարձրացում» գերակա խնդրի իրականացումը պայմանավորված է ՀՀ տարածքում հանցագործությունների և այլ իրավախախտումների առավել արագ ու արդյունավետ բացահայտման անհրաժեշտությամբ:

Գերակա խնդիրը ենթադրում է հետևյալ միջոցառումների իրականացումը՝

1) ՀՀ կառավարությանն առընթեր ՀՀ ոստիկանությունում օպերատիվ գործունեություն իրականացնող ստորաբաժանումների վարույթում առկա հաշվառման գործերի թվայնացման աշխատանքների իրականացում.

2) օպերատիվ-հետախուզական տեղեկատվական շտեմարանի ստեղծում.

3) դիմապատկերի միջոցով անձի նույնացման հնարավորության նախատեսում.

4) ՀՀ կառավարությանն առընթեր ՀՀ ոստիկանությունում օպերատիվ-տեղեկատվական ստորաբաժանման ստեղծում:

ՀՀ կառավարությանն առընթեր ՀՀ ոստիկանությունում օպերատիվ գործունեություն իրականացնող ստորաբաժանումների վարույթում առկա հաշվառման գործերի թվայնացման աշխատանքները,

դիմապատկերի միջոցով անձի նույնացումը նախատեսվում է իրականացնել ոռուսական «Պորտլանդ» ընկերության կողմից առաջարկվող համակարգի միջոցով:

Սույն գերակա խնդիրն իրականացվելու է ՀՀ կառավարությանն առընթեր ՀՀ ոստիկանության համապատասխան արտաբյուջետային միջոցների հաշվին: Լրացուցիչ ֆինանսավորում ՀՀ պետական բյուջեից չի ակնկալվում:

2. Գերակա խնդրի լուծման դեպքում ակնկալվող արդյունքը

Գերակա խնդրի իրականացման արդյունքում հանցագործությունների և այլ իրավախախտումների բացահայտման ու կանխման աշխատանքները կիրականացվեն առավել արագ և արդյունավետ:

Հայաստանի Հանրապետության արտաքին գործերի նախարարություն

60. Հայաստանի Հանրապետության Նախագահի կողմից ուրվագծված արտաքին քաղաքական ուղենիշների, տրված հանձնարարականների և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ծրագրի կատարման աշխատանքների վերաբերյալ

Հայաստանի Հանրապետության Նախագահի կողմից ուրվագծված արտաքին քաղաքականության ուղենիշների և տրված հանձնարարականների հիման վրա ՀՀ արտաքին գործերի նախարարության աշխատանքներն ուղղված են արցախյան հիմնախնդրի խաղաղ կարգավորմանը, Հայաստանի արտաքին անվտանգության ռազմաքաղաքական բաղադրիչի ամրապնդմանը, Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչմանը, պետության զարգացման համար արտաքին բարենպաստ պայմանների ապահովմանը, երկրի հեղինակության ամրապնդմանը, արտերկրում Հայաստանի Հանրապետության և նրա քաղաքացիների շահերի պաշտպանությանը, միջազգային ասպարեզում Հայաստանի դիրքորոշումները ներկայացնելուն, միջազգային կազմակերպություններում ու գործընթացներում ներգրավվածության խորացմանը, բարեկամ և գործընկեր երկրների հետ համագործակցության առավել ամրապնդմանը:

Հայաստանի Հանրապետության տնտեսության հզորացման, արտաքին շուկաներում մրցունակության բարձրացման, տնտեսական կառույցների այժմեականացման, Հայաստանի տնտեսական ներուժի բազմապատկման և կայուն զարգացման նպատակով ՀՀ արտաքին գործերի նախարարության աշխատանքներն ուղղված են միջազգային և տարածաշրջանային տնտեսական ու ֆինանսական կառույցների հետ հարաբերությունների զարգացմանը, Հայաստանի էներգետիկ անվտանգության ապահովմանը, հաղորդակցության ուղիների ապաշրջափակմանը, զարգացմանն ու դիվերսիֆիկացմանը, հայրենական արտադրանքի արտահանման համար նոր շուկաների բացահայտմանը և արտաքին ներդրումների խրախուսմանը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ
ՂԵԿԱՎԱՐ-ՆԱԽԱՐԱՐ

Դ. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ